

HÖGSKOLAN
I HALMSTAD

Sociologi 61-90 hp

KANDIDATUPPSATS

Gångkulturen i Sverige

- en sociologisk litteraturstudie kring kultur, attityder och värderingar

Håkan Karlsson

Sociologi 15 hp

Halmstad 2016-01-08

Abstract

This study highlights the Swedish biker culture that has specific demands for membership. The purpose of this study is to enhance the understanding of the difficulties gang members face when they decide to leave criminality. To answer the study's purpose, it has been used one key question: How can it be explained that so many members choose to stay in the gangs despite the harsh civil community actions? The qualitative method is divided into six parts: Hermeneutic, pre-understanding, choice of method, choice of comfort, method of analysis and reliability. From the results, it emerges that biker gangs are not more criminal than other gangs, but that those who want to defect are often misused by the police. That is why we need more support from the civil community so that organizations that help gang members leave criminality can continue to exist. The implemented theories give some indications on the risk factors around criminality, getting to the bottom of the echoes and analyzing the cause of criminals' actions. The following theoretical frames are used: gangs' theories, organizations' theories, social ties and underclass. Finally, this means that the present study has been successful in showing that the Hells Angels and Bandidos do not fulfil the criteria of organized crime.

Keywords: gangculture, subculture, community.

Sammanfattning

I denna uppsats belyses den svenska gängkulturen som är en kultur med bestämda krav för medlemskap. Syftet med studien är att öka förståelsen kring de svårigheter många gängmedlemmar har att lämna kriminaliteten. För att kunna besvara studiens syfte har det använts en huvudfråga: Hur förklaras att så många medlemmar stanna kvar i gängen trots hårda samhällsåtgärder? Den forskning som är gjord på det nationella och på det internationella planet visar att gängkulturen uppstått genom samhällets svek. Metoden är kvalitativ och indelad i sex delar som ser ut på följande sätt: Hermeneutik, förförståelse, val av metod, bekvämlighetsurval, analysmetod och reliabilitet. I resultatet framkommer att Mc-gäng inte är mer kriminella än andra, men att de som vill hoppa av ofta utnyttjas av polisen. Därför behövs det mer stöd från samhället, så att organisationerna som hjälper gängmedlemmar att hoppa av kan fortsätta existera. De teorier som har använts ger vissa indikationer på riskfaktorer kring kriminalitet. För att tränga ner på djupet och analysera orsakssamband till kriminella handlingar har jag använt följande teoretiska ramar: Gängsteorier, organisationsteorier, underklass och sociala band. Detta innebär slutligen att denna studie har lyckat visa att Hells Angels och Bandidos inte uppfyller kriterierna för organiserad brottslighet.

Nyckelord: gängkultur, subkultur, samhälle.

Innehållsförteckning

1 Inledning.....	4
1.2 Problemformulering	4
1.3 Syfte	4
1.4 Frågeställning	5
1.5 Upplägg och avgränsning.....	5
2 Bakgrund	6
2.1 Samhällsinsattser mot gängkulturen.....	6
2.3 Gängkriminalitet.....	10
2.4 Samhällsåtgärder	11
3 Rapporter och tidigare forskning.....	13
3.1 Gängkulturen i Sverige.....	13
3.2 Gängkriminalitet.....	14
3.3 Svårigheter med att bryta ett medlemskap	15
3.4 Attityder och värderingar inom bikervärlden	15
3.5 Hårdare samhällsklimat för kriminella nätverk.....	16
3.6 Sammanfattning	17
4 Teoretiska utgångspunkter	19
4.1 Forkby: Gängsteori.....	19
4.2 Brottsförebyggande rådet: Organisationsteorier	21
4.3 Bauman och Scheff: Underklass och sociala band.....	22
5 Metod	25
5.1 Hermeneutik	25
5.2 Förförståelse	26
5.3 Val av metod	27
5.4 Bekvämlighetsurval.....	27
5.5 Analysmetod.....	28
5.6 Reliabilitet	29
6 Presentation av materialet	30
6.1 Gängkulturens framväxt i Sverige.....	30
6.2 Organisationen av Mc-gäng	32
6.3 Normer och värderingar i gängen.....	33
6.4 Medlemmarnas svårighet att lämna.....	34
6.5 Resultatsammanfattning	35
7 Sociologisk analys och tolkning.....	36
7.1 Gängkriminalitetens framväxt i Sverige på makroplan.....	36
7.2 Gängkriminaliteten och dess organisation	37
7.3 Normer och värderingar i gängen.....	39
7.4 Medlemmarnas svårigheter att lämna gängen	39
8 Slutsats och reflektion	43
Käll- och referenslista	45

1 Inledning

I denna uppsats har jag valt att undersöka gängkulturen i Sverige. Gängkultur är ett nätverk som är sammansatt av en grupp människor, där det ställs vissa bestämda krav på medlemskap som exempelvis lojalitet etcetera. Att jag väljer just gängkulturen beror på att jag många gånger undrat, vad som driver dessa människor att ta steget fullt ut och ingå i ett gäng, där lojalitet och broderskap sätts på prov. Gängkulturen har på senare tid vuxit sig så stark att samhället blivit lidande i form av högre kostnader. Ett år av våldsbrott i de större städerna har på en tioårsperiod kostat det svenska samhället minst två miljarder kronor (Dagens Nyheter, 2013-01-03). I media har det på senare år rapporterats om hur gängkriminaliteten har tagit över delar av näringslivet, där enskilda människor har utpressats och hotats (Knutson, 2008-12-05). Enligt Brå (2010) har problematiken kring gängverksamhet uppmärksammas, vilket har resulterat i att domstolarna utdömt hårdare straff för dem som ingår i kriminella nätverk. I denna sociologiska undersökning tänker jag inriktat mig på de två största gängen, Hells Angels och Bandidos som också kallas för 1 procent gängen. Wierup och Larsson (2007) gör i detta sammanhang gällande att 1 procent står för Mc-klubbar som har brutit med det etablerade samhället och lever efter sina egna lagar och regler.

1.2 Problemformulering

Ur ett samhällsperspektiv är det intressant att undersöka varför gängkulturen vuxit sig så stark i Sverige, trots stor mediabevakning och hårda samhällsåtgärder. Brå (2010) för fram att samhällsinsatserna många gånger slår hårt mot enskilda gängmedlemmar. Därför är det också intressant att klargöra varför vissa individer ändå väljer att stanna kvar i gängen. En förklaring är att många tillhör underklassen och är marginaliserade och har på grund av det få alternativa möjligheter att tjäna pengar/konsumera. Scheff (1990) hävdar med sin teori sociala band att detta samhällsproblem orsakas av tidig ungdomskriminalitet, vilket kan bero på att ungdomarna saknar starka sociala band till vuxenvärlden. Denna brist på social kontroll kan leda till att ungdomarna söker sig till kamratkretsar som uppmuntrar brottsligt beteende och i förlängningen ett medlemskap i någon gängkonstellation, där de blir synliga och uppskattade.

1.3 Syfte

Syftet med denna studie är att öka förståelsen kring de svårigheter många gängmedlemmar har att lämna kriminaliteten, ur forsknings- och litteraturstudie. Detta betyder vidare att jag med denna studie hoppas kunna bidra till en djupare förståelse kring hur medlemskap i kriminella gäng kan förhindras och utträden kan underlättas.

1.4 Frågeställning

Som framgått ovan har gängkriminalitet kommit att uppmärksammas alltmer i svensk media. Detta har resulterat i hårdare åtgärder från polis och domstolar, där enskilda medlemmar punktmarkeras, för att organisationerna på sikt skall försvinna eller minska i omfattning. I denna uppsats kommer jag att arbeta utifrån en huvudfråga och fyra underfrågor som utvecklats från tolkningen av litteraturen.

- Hur förklaras att så många medlemmar stanna kvar i gängen trots hårda samhällsåtgärder?
1. Hur förklaras gängkriminalitetens expansion i Sverige?
 2. Hur tolkas det att kriminella gäng är organiserade?
 3. Hur visas det vilka normer och värderingar som styr?
 4. Hur förklaras det att medlemmarna har svårigheter att lämna gängen?

1.5 Upplägg och avgränsning

För att kunna besvara huvudfrågan och underfrågorna har jag använt mig av en uppsättning metoder som baseras på studielitteratur. För att kunna utforska problemet/forskningsfrågan har jag även använt mig av en textanalytisk ansats. Detta innebär således att jag har avgränsat mig till de två största gängen, Hells Angels och Bandidos. Att jag väljer två gäng beror på att uppsatsen annars skulle ha blivit alltför stor, om jag skulle ha granskat de övriga gängen. Uppsatsen är utformad på följande sätt: Inledning där jag redogör för mitt val av företeelse för att sedan övergå till problemformulering, syfte, frågeställning, samt upplägg och avgränsning. Därefter följer bakgrund som består av en historisk inblick av gängkulturen, för att sedan gå över till en genomgång av tidigare forskning kring området. Efter det kommer teoretiska utgångspunkter, där olika teorier beskrivs som har haft betydelse för uppsatsarbetet. Metodkapitlet innefattar sex delar. Efter det står presentation av materialet på tur, där jag kommer att redogöra för mitt empiriska material, för att sedan gå över till sociologisk analys och tolkning. Uppsatsen avslutas sedan med slutsats och reflektioner, där jag kommer att föra en diskussion samt lyfta fram styrkor och svagheter i uppsatsen.

2 Bakgrund

I detta avsnitt har jag lagt upp bakgrunden på följande sätt: Först kommer en genomgång av samhällsinsatser mot gängkulturen. Därefter är det gängorganisationer som kommer att belysas, för att sedan gå över till gängkriminalitet. Bakgrunden avslutas med en redogörelse kring samhällsåtgärder för att skapa en bra förståelse om vad det innebär att vara medlem i något gäng.

2.1 Samhällsinsatser mot gängkulturen

Den svenska gängkulturen började med Hells Angels och Bandidos under 1990-talet. På senare tid har även andra Mc-klubbar och löst sammansatta gäng försökt att etablera sig i samhället. Detta har setts som en provokation, då de har inkräktat på varandras territorium, där färger och symboler utmärker tillhörighet. Brå (1999) gör gällande att Mc-gäng som inkräktar på varandras områden ofta kommer i konflikt, vilket brukar resultera i våldshandlingar. Deras sätt att reagera på utomstående som hotar deras verksamhet kan ha bidragit till samhällets syn, att de står för organiserad brottslighet. I material från rikskriminalpolisen framstår inte Mc-gäng som organiserad brottslighet. De fall som rikskriminalpolisen granskat och där det förekommit kriminella handlingar kopplat till Mc-gäng, inkluderar enskilda medlemmar som tillsammans med andra utanför Mc-sfären begått brott. Om rikskriminalpolisens material stämmer kan det mycket väl vara så att de flesta Mc-gäng ägnar sig åt just motorcyklar. Motorcykeln har alltid varit ett viktigt attribut hos alla Mc-gäng, där den stylade utformningen utgör dess egenskaper. Många av de Mc-klubbar som finns i Sverige har således inskrivet i sina stadgar att varje medlem måste äga en motorcykel helst av märket Harley Davidsson. Detta menar Brå (1999) inte stämmer, då de i sin undersökning gör gällande att motorcyklar och västar inte längre har samma betydelse, utan har bytts ut mot kostym och limousine.

Wierup och Larsson (2010) gör i detta sammanhang gällande att de nya samhällsinsatserna mot den svenska gängkulturen har resulterat i att olika gäng har belysts alltmer. Från början fanns det bara några enstaka grupperingar, men på senare tid har gängverksamheten eskalerat, vilket betyder att de har utvecklats och blivit mer sofistikerade (Wierup & Larsson, 2010, s. 10). Att organisationerna har ändrat inriktning och blivit mer organiserade har varit nödvändigt för deras överlevnad. Författarna poängterar att de gäng som inte är bra organiserade riskerar att slås ut och på sikt försvinna helt. Många av de nya gängkonstellationerna har av journalister beskrivits som mäktiga organisationer, likvärdiga

med Hells Angels och Bandidos. Detta innebär i ett vidare perspektiv att många av gängen har egna normer och värderingar som skiljer sig från det övriga samhället. De som inte vill bli delaktig av de normer och värderingar som styr gängkulturen riskera att bli uteslutna, vilket många gånger kan medföra stora problem för den enskilda medlemmen. Wierup och Larsson (2010) menar att ingen är tvungen att gå med i ett gäng, men för många kan det verka lockande, där de ofta finner sin egen identitet och samhörighet. ”Att äntligen få en roll som omgivningen måste förhålla sig till kan ge en tillfredställelse som inte ska underskattas” (Wierup & Larsson, 2010, s. 390). Dessa individer som många gånger uteslutits från samhället, kan i gängen hitta sig själva och känna att de fyller en viktig funktion. Om samhället fortsätter som hittills och inte tar sitt ansvar kan dessa strukturella samhällsförändringar medföra en fortsatt växande gängmiljö.

Fenomenet gängkultur har de senaste åren uppmärksammats och belysts inte minst i media, då olika gäng har brett ut sig alltmer. Wierup och Larsson (2010) menar att deras kartläggning har bidragit till att justitieminister Beatrice Ask, gett polis och domstol ökade befogenheter när det gäller att stävja den organiserade brottsligheten. Detta nya synsätt från justitieministern har resulterat i högre straffskalor, för dem som ingår i gängverksamheter. Många av Mc-gängen har anammat den så kallade 1 procent regeln, vilket betyder att 1 procent av medborgarna ställer sig utanför samhällets lagar och lever efter helt andra normer. Svenskt polisarbete mot 1 procent gängen har på senare tid blivit polisens primära uppgift, när det gäller att bekämpa gängkriminalitet. Trots det så skiljer sig polisens arbete åt, beroende på var i landet gängen skall bekämpas. Enligt Stockholmspolisen arbetar de efter en ny modell som kallas för HALO, som står för högre aktivitet plats observation. Begreppet HALO syftar till att viss polisresurs skall avsättas, för att kunna punktmarkera olika gäng och i förslaget också hindra kriminella handlingar som till exempel mord, utpressning och kidnappning. Denna modell avser att alla yttre befäl inom polisen får utbildning i gängverksamheter och hur de skall arbeta för att bli så effektiva som möjligt. Detta innebär vidare att yttre befäl som är utbildade i gängverksamhet får sin information från polisens underrättelsetjänst, för att exakta uppgifter skall nå de poliser som arbetar inom det utsatta geografiska området (Jonsson, Larsson & Sjödin, 2008-04-26).

Skånepolisen arbetar utifrån en annorlunda metod som innebär att deras polisiära verksamhet inte inriktar sig specifikt på gängverksamhet. Poängen med deras arbetsätt är istället att hela poliskåren koncentrerar sig på gängkriminalitet när det behövs. Detta innebär vidare att deras

resurser styrs efter specifika händelser och de behov som behövs just då. Att polisen i Skåne väljer detta arbetssätt beror på att de anser det svårt att få ihop särskilda resurser på lång tid. Deras ambitioner är istället att de vill vara slagkraftiga under en kort tid, därför satsar de på många poliser under ett kortare intervall. Skånepolisen tycker att deras arbetssätt fungerar bra, trots att de inte har någon speciell avdelning för enbart gängverksamhet. Detta arbetssätt är tänkt att underlätta för polisen, om de får en hårdare lagstiftning och ett annat synsätt från samhällets sida, när det handlar om människor som ingår i kriminella gäng (Jonsson, Larsson & Sjödin, 2008-04-26).

2.2 Gängorganisationer

Hells Angels och Bandidos är de Mc-klubbar som har överlevt längst i det svenska samhället och betecknas som de starkaste. Detta innebär således att Hells Angels och Bandidos är en symbol för den svenska gängkulturen, då andra gäng har försökt att imitera dem. Hells Angels MC grundades 1947 i San Bernardino, (USA) och betraktas av de flesta forskare som den mest välorganiserade Mc-klubben. Detta innebär enligt Brå (1999) att deras organisation har 1500 medlemmar med drygt 110 avdelningar i Nordamerika, Europa och Australien. Fenomenet gängkultur har funnits i Europa och andra länder i åtskilliga decennier. I Sverige kan man säga att gängkulturen startade i Malmö i mitten av 1980-talet med Mc-klubben Dirty Dräggels. Wierup och Larsson (2007) gör gällande att det i Malmö vid denna tidpunkt fanns ett tiotal Mc-klubbar med märken och västar som influerats av Hells Angels i Danmark. I slutet av 1980-talet fanns endast Dirty Dräggels kvar, vilket tros ha berott på deras lojalitet och broderskap, när det gäller att slå tillbaka vid eventuella angrepp. Hells Angels i Danmark var nöjda med den svenska Mc-klubbens utveckling och lojalitet och i mars 1990 fick Dirty Dräggels sin belöning i den ”röd-vita” världen och upphöjdes till så kallat hangaround till Hells Angels. Författarna menar att detta bara var startskottet för deras expansion och vid ett internationellt möte på Irland 1991 upphöjdes Dirty Dräggels till att bli provmedlemmar i moderklubben. Namnet Dirty Dräggels byttes ut och ersattes av MC Sweden vilket var ett resultat av den uppgradering Mc-klubben erhöll på Irland 1991. ”Några månader senare detonerade flera sprängladdningar i Malmö, i anslutning till bostäder som ägdes av anhöriga till ett par av medlemmarna i klubben” (Wierup & Larsson, 2007, s. 35). Det har dock aldrig gått att utreda vem eller vilka som iscensatte sprängningen. Det troliga är att attentatet var riktat för att skrämja medlemmarna i MC Sweden från att ta steget fullt ut, att bli fullvärdiga medlemmar i Hells Angels. Uppgraderingen som MC Sweden fick genom mötet på Irland innebar att ledningen för organisationen i Sverige var angelägna om att tvätta bort sitt dåliga

rykte. Deras budskap var att klubbmedlemmarna var förståndiga, rättvisa och presentabla, vilket innebar att Hells Angels inte skulle ställa till med problem om ingen annan gjorde det.

Intresset för Mc-klubben har genom åren varit ett hett ämne inte minst för journalister som bland annat spekulerat i organisationens storlek. Wiman, Hansson och Kerpner (2012) gör gällande att Hells Angels idag utgörs av cirka 120 fullvärdiga medlemmar och ungefär lika många stödmedlemmar i olika supporterklubbar (Aftonbladet, 2012- 03-15).

Bandidos MC grundades 1966 i Houston, (USA). Enligt Brå (1999) är Bandidos det Mc-gäng som växer fortast, trots att klubben är hälften så stor som Hells Angels. I en kartläggning gjord av Brå (1999) har det framkommit att Mc-klubben har cirka 500 medlemmar med 30 avdelningar i USA. I Europa finns dock inga uppgifter registrerade på klubbens storlek, därför kan det vara svårt att veta exakt hur många medlemmar som utgörs av organisationen. Bandidos är efter Hells Angels den mest etablerade Mc-klubben som startade i Helsingborg 1994. Wierup och Larsson (2007) menar att arkitekten bakom Helsingborgs första Bandidos-avdelning var en dansk som tidigare varit medlem i Hells Angels, men som bytte sida i början av 1990-talet. De flesta Bandidos-medlemmarna vid denna tidpunkt var avhoppare från danska Hells Angels, vilket kom att utgöra kärnan till den bittra fejden mellan Hells Angels och Bandidos som utspelades under 1990-talet. En annan etablerad Mc-klubb var Morbids MC som bildades 1991 och deras tanke från början att de skulle ansluta sig till Hells Angels, men av olika skäl blev det inte så, istället började de uppvakta Mc-klubben Morticians på Själland. Morticians hade precis vid denna tid bytt namn till Undertakers MC och blivit medlemmar i en ny stor Mc-klubb Bandidos. Undertakers var glada att den nya svenska Mc-klubben ville ansluta sig till dem och spådde att de tillsammans var så pass starka att de skulle kunna utmana Hells Angels. I januari 1994 blev Morbids hangaround till Bandidos, vilket resulterade i att medlemmarna blev beskjutna. På hösten 1994 kom en delegation från amerikanska Bandidos till Danmark för att träffa representanter för Hells Angels i Köpenhamn och Malmö, vars syfte var att stoppa kriget. I Sverige fortsatte dock rekryteringen och Morbids upphöjdes till prospect till Bandidos. Den 28 januari 1995 utsågs Morbids till så kallat probationary chapter (ett mellansteg i väntan på fullvärdigt medlemskap som bara finns inom Bandidos-sfären). I juli 1995 nådde Morbids sitt mål, de hade blivit fullvärdiga medlemmar i Bandidos. Kort därefter skjuts ledaren för Morbids till döds och kriget var ett faktum. Det som sedan utspelar sig är en blodig uppgörelse mellan Hells Angels och Bandidos runt om i Europa, där såväl pansarvärnsraketer som handgranater används.

Mellan sommaren 1995 och februari 1996 beslagtar polisen i Sverige, Danmark, Norge och Finland totalt åtta pistoler, revolverar och andra eldhandvapen, sju gevärsgevär, sju kpistar, tre automatkarbiner, nittionio handgranater, åttionio kilo sprängmedel och två truppminor (Wierup & Larsson, 2007, s. 122).

Bandidos och Hells Angels fortsatte att attackera varandra under 1996-1997 och en lösning på kriget verkade avlägsen. Slutet på kriget kom då regeringarna i Danmark och Norge övervägde ett totalförbud mot Mc-gäng, vilket var ett resultat av att allmänheten drabbats alltmer. Den 25 september 1997 framträdde ledare för Bandidos och Hells Angels i tv och meddelade att de hade lagt ner vapnen. Efter det har Hells Angels och Bandidos levt i fred sida vid sida (Wierup & Larsson, 2007).

Wiman, Hansson och Kerpner (2012) gör gällande att Bandidos är avsevärt försvagat nu för tiden. Enligt författarna utgörs klubben idag av cirka 70 fullvärdiga medlemmar och ungefär 100 stödmedlemmar i olika supporterklubbar (Aftonbladet, 2012-03-15).

2.3 Gängkriminalitet

Brottsförebyggande rådet grundades 1974 och är en statlig verksamhet för forskning och utveckling. Detta innebär vidare att Brå skall underlätta för rättsväsendets myndigheter i deras kunskaps- och metodutveckling. Brå (1999) har på senare tid även kartlagt den svenska gängkulturen och ansvarar sedan 1994 för den officiella kriminalstatistiken som bland annat används av forskare och media. Detta görs enligt Brå (2013) genom att sprida kunskap och verka för att skapa trygghet i samhället genom brottsförebyggande arbete. Brå (2013) menar att gängkriminalitet är ett utbrett fenomen i det svenska samhället och har på senare tid identifierats som det största samhällshotet. Detta samhällshot kan enligt Brå (2013) gemställas med organiserad brottslighet. Brå (2013) gör gällande att den organiserade brottsligheten verkar på en eftertraktad marknad, vilket betyder att kriminella gäng har specialiserat sig på häleri, koppleri, trafficking och smuggling. Brå (2013) definierar organiserad brottslighet på följande sätt:

- Gängkriminalitet är en nätverksbaserad brottslig verksamhet som använder sig av trakasserier, hot, våld och korruption för att uppnå ett mål
- Organisationerna är toppstyrda, där medlemmarna ofta får utföra det arbete som bestäms på högre nivå

- Organisationerna verkar ofta diskret, men för att få sin vilja igenom kan den visa upp gängmedlemmar, med avvikande beteende och symboler.

Brå (2013) menar vidare att begreppet organisation kommer av att de kriminella gängen utgörs av en liten krets som startar en verksamhet och styr den med järnhand. Detta betyder vidare att de som ingår i organisationerna vill oftast inte synas, utan har för avsikt att verka på den illegala marknaden i det tysta. Brå (2013) understryker att det finns en synligare del av organisationerna som gärna visas upp, där gemenskapen och brödraskapet skall utgöra ett sammansvetsat gäng som inte går att söndra.

2.4 Samhällsåtgärder

Statens offentliga utredning (SOU 2010:15) är en statlig verksamhet, där regeringen utser ett antal experter som är sakkunniga inom det område som skall utredas. Lindström och Thorsell (2010) menar att den grupp som skall ingå i statens offentliga utredning arbetar direkt under regeringen. Justitiedepartementet beslutade 2009 om en utredning för att komma tillrätta med kriminella gruppers etablering i samhället. Kommittén som skulle ansvara för utredningen antog namnet (Utredning mot kriminella grupperingar, Ju 2009:02). Lindström och Thorsell (2010) menar att samhället behöver bli bättre på att hjälpa gängmedlemmar som vill lämna sina grupperingar. Lindström och Thorsell (2010) lyfter fram forskning av bland annat Loeber (2008). Författarna gör gällande att den kriminologiska forskningen har följt ungdomar under längre tid för att öka förståelsen kring svårigheterna med att lämna ett kriminellt gäng. Detta betyder vidare att risk- och skyddsfaktorer har belysts när det gäller att gå med eller lämna kriminella grupperingar. Thornberry (1998) har med sin kriminologiska forskning lyckats visa, att det är liknande beteende för att gå med som att lämna när det gäller risk- och skyddsfaktorer. Lindström och Thorsell (2010) menar att den kriminologiska forskningen även har lyckats påvisa att de som går med i dessa gäng, vill efter en kort tid lämna sitt medlemskap, men att det är förenat med stora svårigheter. Författarna poängterar att motivationen kan skifta när det gäller att bryta ett medlemskap och ta sig ur en kriminell gruppering. Individier med kopplingar till kriminella gäng har oftast mycket starka band till andra kriminella människor. Enligt författarna kan det exempelvis medföra att vissa gängmedlemmar som valt att ingå i ett gäng med kriminella attityder och värderingar, påverkas av släktingar som själva ingår i samma nätverk. I sådana fall kan det vara extra svårt att lämna sin kriminella livsstil. De stödprogram som finns för gängmedlemmar som vill lämna kriminella grupperingar är följande: The Stockholm Gang Intervention and prevention Projekt och drivs av polisen. Göteborg har ett kunskapscentrum mot gängkriminalitet,

organiserad kriminalitet och otillåten påverkan. KRIS är en annan organisation som tar emot de som vill hoppa av gängtillhörighet. I den statliga offentliga utredningen konstaterar slutligen Lindström och Thorsell (2010) att forskningsprogram är det medel som skall hjälpa samhället med den alltmer eskalerande gängkriminaliteten. Brottsförebyggande rådet har, därför tillsatt en forskningskommitté med inriktning på gängkriminalitet.

Statens institutionsstyrelse (SiS) är en statlig verksamhet vars inriktning är tvångsvård och sluten ungdomsvård. (SiS) bedriver även forskning, vilket betyder att de anlitar forskare för att säkerställa och jämföra hur den svenska brottsligheten ändras över tid. En av forskarna som (SiS) har anlitat är deras förra forskningsledare Pettersson som för närvarande arbetar som forskare vid Stockholms universitet. Pettersson (2009) har specialiserat sig inom följande områden: ”brottsliga nätverk, genus- och etnicitetsperspektiv på brott samt diskriminering inom rättsväsendet” (Pettersson, 2009, s. 2). Pettersson (2009) har på uppdrag av (SiS) bedrivit forskning kring människor som dömts till fängelse/sluten ungdomsvård. Pettersson (2009) menar att det kan finnas vissa skillnader i domstolarnas synsätt när det gäller att utdöma fängelse/sluten ungdomsvård. Detta innebär således att tidigare brottsbelastning kan vara avgörande, när det handlar om människor som före den nya påföljden dömdes till fängelse och dem som nu döms till sluten ungdomsvård. Att ungdomsbrotten har blivit grövre kan vara ett resultat av att domstolarna på senare tid utdömt hårdare straff för dem som har någon koppling till kriminella gäng. Pettersson (2009) gör gällande att samhället på senare tid tagit krafttag mot kriminella gäng, vilket kan ha viss betydelse för andelen återfall. Pettersson (2009) kan genom sin forskning dra slutsatsen att tidigare brottslighet och ålder är avgörande för om en individ skall dömas till fängelse/sluten ungdomsvård. Detta betyder slutligen att den massiva bevakningen och det hårdare synsättet från samhällets sida, när det handlar om kriminella nätverk, är ett resultat av att ungdomsbrottsligheten blivit grövre.

3 Rapporter och tidigare forskning

I avsnittet för rapporter och tidigare forskning kommer jag att använda mig av fem vetenskapliga rapporter och artiklar som är relevanta för uppsatsens syfte och huvudfråga. I slutet av kapitlet kommer en sammanfattning, där jag genom diskussion motiverar valet av varje artikel. Detta innebär således att forskningen kring rapporterna och artiklarna kommer att beskrivas utifrån följande teman: gängkulturen i Sverige, gängkriminalitet, svårigheter med att bryta ett medlemskap, attityder och värderingar inom bikervärlden samt hårdare samhällsklimat för kriminella nätverk. Gängkriminalitet och dess nätverk har genom åren varit intressanta ämnen inte minst för den kriminologiska forskningen. Trots det så har det forskats väldigt lite på området. Av den anledningen anser jag att det finns ett stort behov av att utföra ytterligare forskning inom detta område, då gängkulturen breder ut sig alltmer.

3.1 Gängkulturen i Sverige

Att många samhällen runt om i världen brottas med problem kring olika gäng är inget nytt fenomen, den har funnits i västvärlden i många decennier, men i Sverige är problematiken relativt ny. Stattin (2001) menar att det är sociala anpassningsproblem som är grunden till att ungdomar dras till kriminalitet, alkohol och droger, vilket i förlängningen kan medföra till medlemskap i något gäng. Problematiken kring droger har sin kulmen i början av tonåren för att sedan sjunka i 17-18 årsåldern. De som inte slutar i tid kan enligt författaren dras med i grupperingar som har fått utgöra kategorin gängkultur. Stattin (2001) poängterar att det är viktigt att samhället är lyhört för de signaler som forskare pekar på, nämligen att föräldrar skall skapa en bra relation till sina barn. Vetenskapliga undersökningar har visat att antisociala ungdomar har dåliga sociala band till sina föräldrar, dålig tillit och ingen uppmuntran från föräldrarna. En annan viktig del som i framtiden kan minska gängspridning i samhället är att ungdomarna får en bra struktur med sig ifrån hemmet. Forskningen har kunnat visa att ungdomar med antisocialt beteende oftare än andra saknar interna kontrollmekanismer, på grund av att de inte har fått en yttre klar struktur från hemmen. Detta innebär vidare att dessa ungdomar saknar tydliga regler i hemmet och lever ofta i en disorganiserad social hemmiljö. ”Empiriska studier har visat att antisociala ungdomar ofta saknar föräldrakontroll över beteendet, saknar restriktioner och övervakning samt ofta har föräldrarna som inte kontrollerar tillfällena till överträdelser” (Stattin, 2001, s. 3009). Att dessa ungdomar i ett senare skede i livet blir föremål för gängkulturen är inte konstigt, då de inte har fått med sig hemifrån hur de skall leva i samhället. Författaren poängterar att det finns

välgrundade förklaringsmodeller, där bristande övervakning går som en röd tråd i den kedja som löper från beteendeproblem hos barnet, till att vara tillsammans med dåliga vänner och antisocialt beteende. Ungdomarnas beteendeproblem när det kopplas samman med bristande övervakning från föräldrarnas sida, leder ofta till att individerna hänger ute sent på kvällar i stora grupper. Denna grupptillhörighet kan leda till en exponering för problem, vilket kan medföra att de dras in i dåligt sällskap som uppmuntrar kriminalitet och droger. Stattin (2001) menar slutligen att det inte beror på om individerna är uppväxta i större eller mindre städer, utan att det är föräldrarnas övervakning som är avgörande för om dessa människor skall bli föremål för en gängkultur.

3.2 Gängkriminalitet

Höjer (2015) är författare till artikeln Forskning och Framsteg där han kartlagt olika gäng i Sverige. Författaren menar att det på senare år uppstått olika gäng med intresse av organiserad brottslighet. Höjer (2015) gör gällande att kriminaliteten är så utbredd att det finns delar av samhället som den svenska staten inte längre har kontroll över. Detta samhällsproblem har på senare tid eskalerat till vissa områden där polis, brandkår och ambulanspersonal inte vågar sig in. ”Hösten 2014 rapporterade rikskriminalpolisen om 55 stadsdelar i 22 städer runt om i landet där ”lokala kriminella nätverk anses ha negativ påverkan på lokalsamhället” (Höjer, 2015, s. 1). Att samhället står maktlös inför detta fenomen har i förlängningen också bidragit till att brotten i dessa områden inte går att utreda. Problematiken i de socioekonomiska utsatta områdena, beror enligt författaren på att det blandas olika etniska folkslag, där polisen inte riktigt vet hur de skall agera. Höjer (2015) menar att grunden till detta svårhanterliga samhällsproblem går att söka i tidigt 1990-tal, där flera internationella Mc-gäng vann mark. Lars Korsell är forskare och enhetschef på avdelningen för ekonomisk och organiserad brottslighet. Han betonar att det var ett stort felsteg av polisen när de inte tog Mc-gängen på allvar när de grundlade gängkriminalitetens etablering under 1990-talet. Att polisen inte insåg gängkulturens kapacitet bidrog till att många följde efter, där de första gatugängen bar västar dock utan motorcyklar. Författaren går i mot många andra forskare när han menar att gängmedlemmar inte är några monster, de kan enligt honom vara både intelligenta och rationella. Höjer (2015) gör gällande att dessa individer har hamnat i kriminalitet av olika anledningar. Några har valt det själva medan andra har hamnat där av andra orsaker, som till exempel i sökande av broderskap och lojalitet. Höjer (2015) menar att gatugängen är starkare och mer fruktade än Mc-gängen. I alla gatugäng måste var och en bevisa att de är värdiga att antas av det specifika gänget. Det kan exempelvis innebära att man måste visa sig farlig och i

stånd till att göra vad helst om gänget kräver det. Ju mer våldsamt en medlem är desto högre rang i hierarkin kan medlemmen klättra för att sedan ta det lugnare och ägna sig åt affärer. Författaren poängterar att det inte finns några synliga tecken på att trenden kring gängkulturen skall vända, istället menar han att gängens eskalering bara fortsätter. Detta innebär således att den våldsspiral som har nått gängen bara är toppen av isberget, där skottlossningar i förorten ignoreras, medan media blåser upp det i de större städerna. Höjer (2015) betonar att hela samhället måste erkänna att gängkulturen är ett gediget samhällsproblem som innefattar alla och där skolans betydelse inte får underskattas.

3.3 Svårigheter med att bryta ett medlemskap

Augustyn, Krohn och Thornberry (2014) menar att många gängmedlemmar har svårigheter när de vill lämna sina gäng. Att vara gängmedlem har skadliga effekter på livet även efter avslutat medlemskap. Författarna gör gällande att statistiken för kriminell aktivitet droganvändning och drogförsäljning är betydligt större för individerna som har lämnat gängen än vad det är för dem som aldrig har varit medlemmar. Ett medlemskap i ungdoms-, tonårs- gatugäng även om så bara för en kort tid verkar ha en genomträngande negativ påverkan på en individs följande utveckling. Augustyn, Krohn och Thornberry (2014) poängterar att en person som varit eller är med i ett gäng lägger vikt på helt andra saker än normen. Detta innebär att individen missar grundläggande saker på grund av att han/hon hoppar av skolan, lämna familjehemmet vid unga år, antisocialt beteende och saknar kapital som de hade som medlemmar. Andra negativa effekter av att lämna ett medlemskap kan till exempel vara att de blir rekryterade och exploaterade för trafficking. Författarna för fram att alla som går med i ett gäng är till en början springpojkar som strävar efter att bli fullvärdiga medlemmar, de gör vad som helst för att få sitt märke, men det är få som får det. De passar inte in i bilden som fullvärdiga medlemmar, utan bara som springpojkar som får komma på fester och hänga med tjejer. Om de sedan vill lämna sitt medlemskap kan de bli hotade eller få betala böter. Augustyn, Krohn och Thornberry (2014) avslutar med att betona att svenska gatugäng är de som ökar snabbast i Sverige jämfört med exempelvis motorcykelgäng. Detta betyder att det är relativt lätt att bli medlem i svenska gatugäng.

3.4 Attityder och värderingar inom bikervärlden

Vagabond MC är en västsvensk Mc-klubb som bildades i Göteborg 1998 av ett kompisgäng med ett gemensamt intresse för motorcyklar. Grundvall (2005) fick genom sin forskarroll en särställning i klubben, vilket resulterade i en unik möjlighet att dokumentera Vagabond

inifrån. Detta innebär således att författaren har fungerat som en stödmedlem förutom att begå brott. Enligt forskaren har detta varit nödvändigt, då det annars skulle blivit alltför mycket motsättningar. Grundvall (2005) gällande att alla som är involverade i ett Mc-gäng måste följa deras lagar, oavsett om man är fullvärdig medlem, hangaround, supporter eller tillfällig besökare. Två av lagarna som författaren var tvungen att följa vid detta tillfälle var att sy på sitt supportertermärke och gå på ölpromenad, vilket innebär att man går mellan olika pubar och visar upp sig. Grundvall (2005) menar att de som bestämmer sig för att ingå i ett Mc-gäng, väljer en helt annan livsstil och kultur än vad samhället kan erbjuda. En bikerkultur grundar sig på gemenskap, social identitet och status. Författaren poängterar att gemenskapen i Vagabond bygger på en bikerkultur som ser motorcykeln som helig. I Sverige finns det ungefär 700 Mc-klubbar varav 350 är ryggmärkesklubbar, vilket innebär att medlemmarna bär skinnväst med klubbens namn och andra attribut. På senare tid har det tillkommit andra Mc-klubbar som inte kan räknas till en bikerkultur trots att de åker Harley Davidson. Den sociala ordningen och den sociala identiteten växer fram genom språk, handling och broderskap. Dessa symboliska mönster skapar kontakter med andra Mc-klubbar, som innebär både gemenskap och en social identitet. Grundvall (2005) gör gällande att ryggmärken ger status och för att få bära ryggmärken måste varje Mc-klubb få tillstånd av Göteborgs Bikerkultur (GBK). De som inte anammar gällande regelverk riskerar att bli utsatta för repressalier. Detta regelsystem innebär att de skaffar sig status genom att bli erkända som Mc-klubb av andra medlemmar. Inom bikermiljön räknas man inte om man inte har blivit accepterad av de andra och fått sitt ryggmärke. Detta innebär slutligen att Mc-klubbar som inte får sina ryggmärken inte heller kommer att överleva. Status, gemenskap och respekt är det som gängkulturen bygger hela sin existens på. Eftersom inga andra inom Mc-sfären kommer på deras träffar och inte tar dem på allvar, så får de inte heller någon respekt, vilket är det som gängkulturen bygger sin grund på.

3.5 Hårdare samhällsklimat för kriminella nätverk

Att bekämpa kriminella gäng är ett projekt som startade 2009-2011 och bedrevs av två forskare vid namn Holgersson och Granér. Detta innebär vidare att projektet kom att innefatta Stockholm Gang Intervention Projekt (SGIP) som var en EU-finansierad plan. Författarna gör gällande att rapporten är en oberoende analys av ett polisiärt förslag och bygger på forskningsmässiga metoder som är granskade och godkända av forskningen. Detta betyder således att Holgersson och Granér (2012) har erhållit visst forskningsstöd kring sina SGIP-metoder. Dessa metoder tillämpas numera av poliser som arbetar med så kallade särskilda

gänginsatser (SGI). Författarna poängterar att människor som är medlem i ett kriminellt gäng och misstänks för ett brott har (SIG) kopplats in, för att bistå polismyndigheten i dessa utredningar. Personalen som arbetar på SGI-avdelningen har gedigen kunskap och personkännedom av människor som ingår i gängverksamheter. Holgersson och Granér (2012) för fram att en av strategierna som (SIG) använder sig av är att inrikta sig på de kriminellas pengar. Detta arbetssätt är enligt författarna en effektiv metod när det gäller att minska de olika gängens ekonomiska vinning och i förlängningen försvåra individernas kriminella livsstil. Tanken bakom hela idén är inte att avskräcka vederbörande från ett straff, utan istället se till att de som begår brott skall vara medvetna om att deras vinst kommer att beslagtas. Holgersson och Granér (2012) menar att detta arbetssätt skall verka för att hindra kriminella att fortsätta med sina verksamheter. En annan strategi som används flitigt är att kartlägga kriminella gäng, för att veta hur många det finns och vilka som kräver extra resurser. Författarna betonar att SGI:s-metoder när det gäller kartläggning har bland annat visat att det är gatugängen som arbetet bör inrikta sig mot och inte Mc-gäng. Detta betyder således att projektledningen för (SGIP) eller som det numera heter (SIG) har kommit fram till att det endast är sju gäng i Sverige som behöver punktmarkeras. Arbetssättet och dess resultat har varit så framgångsrikt att deras metoder lyfts fram som ideal i en vetenskaplig artikel 2012. Holgersson och Granér (2012) poängterar att det trots allt finns luckor i detta arbetssätt som exempelvis att mindre lokala gäng inte varit föremål för (SIG) och deras kartläggning. Att det har utelämnats vissa lokala gäng beror på att de inte har haft något nationellt värde heter det. I sin vetenskap och sällning kring kriminella gäng har (SIG) och dess ledning använt datainsamling från rikskriminalpolisen, polismyndigheten i Göteborg, Malmö och Stockholm. Detta har enligt Holgersson och Granér (2012) varit behövligt för att utesluta vilka som inte tillhör Mc-gäng. Att det inte har kunnat preciseras avsaknad av nationellt värde och en säkerställning att det vid datainsamlingen inte tappats bort gäng eller tagit fel i uteslutningen av Mc-gäng får betraktas som stor brist (Holgersson & Granér, 2012, s. 19).

3.6 Sammanfattning

Öppna, inte övervakade, barn löper mindre risk att bli kriminella: Artikeln av Stattin kopplat till gängkulturen har valts för att den skildrar hur gängkulturen kan uppstå, då ungdomar inte får den omvårdnad från barndomen som behövs. Stattin har också på ett tydligt sätt, lyckats peka på att det är sociala anpassningsproblem som är grunden till att unga människor söker sig till droger och kriminalitet. Detta innebär således att alla individer behöver goda sociala band till sin omgivning för att lyckas i livet. Det som varit avgörande av

valet kring just denna artikel är att den vetenskapliga forskningen är överrens, då de menar att föräldrarnas omsorg är av största vikt, då de lägger grunden redan när barnet endast är några månader gammalt. Att den vetenskapliga forskningen är överrens innebär att det inte finns några frågetecken kring vikten av betydelse från såväl föräldrar, skola, som hela samhället.

Forskning och framsteg: Denna artikel av Höjer visar det gedigna samhällsproblem som gängkriminaliteten fört med sig. Författaren lyckas bra med att ringa in denna problematik, då Höjer på ett föredömligt sätt kunnat påvisa de stadsdelar som de olika gängerna kontrollerar. Att detta fenomen bara tycks öka visar på att samhället inte har lyssnat på tidigare varningssignaler att det bara är en del som blir respekterade och att de längst ner i samhällshierarkin inte blir hörda. Författaren pekar slutligen på de problem som behöver åtgärdas, vilket samhället tyvärr ignorerar.

Gatugång: Att denna Artikel valts beror på att det har varit mycket svårt att hitta någon vetenskaplig artikel, men också för att den är centrerad på svårigheter med att lämna ett medlemskap. Augustyn, Krohn och Thornberry tycker jag fångar poängen bra, vilket gör att den röda tråden flyter bra igenom hela momentet.

Vagabond MC: När det handlar om artikeln kring attityder och värderingar inom bikervärlden, så tycker jag att den fyller sitt syfte bra. Här kan man skönja två sidor inom Mc-gängen, där den ena sidan visar att många Mc-gäng bara vill ha kul och åka motorcykel. Den andra sidan belyser en ganska hård värld med en helt annan livsstil och kultur än det övriga samhället. Detta innebär vidare att det finns tydliga regler som alla måste följa för att inte bli utstötta från gemenskapen. Denna artikel är även relevant, då den visar att det ställs vissa krav för att bli accepterade. Att få ta del av den sammanhållning som bikervärlden erbjuder kan medföra att många stanna kvar i gängen på grund av att de inte vet något annat sätt att bli uppskattade på.

Att bekämpa kriminella gäng: Artikeln av Holgersson och Granér tycker jag visar på en häxjakt av ett samhälle som har tappat greppet. När man inte har några andra lösningar så tar samhället till brutala medel med hjälp av polis. Artikeln har också valts för att den på ett föredömligt sätt visar den förföljelse som vissa grupper i samhället utsätts för. Att denna artikel väl förtjänar sin plats i uppsatsen beror också på att den pekar på ett samhälle som har tappat greppet och står maktlösa inför nutidens problematik.

4 Teoretiska utgångspunkter

I detta kapitel kommer det att presenteras fyra teorier som valts för att på ett djupare plan bringa klarhet i varför medlemmar väljer att gå med i och stanna kvar i gängen. Detta innebär således att teorierna är indelade i tre teman: 1. Gängsteori, 2. Organisationsteori (ur Brå), 3. Underklass och sociala band som bygger på ett argument kring relationen mellan underklass och sociala band. Avsikten med dessa tre teman är att de skall bidra till fördjupningar i analysen.

4.1 Forkby: Gängsteori

Forkby (2008) gör gällande att kriminella gäng kan liknas vid sociala grupper i samhället, där bakgrund och värderingar måste delas. Forkby (2008) menar att Mc-gängens normer och värderingar är det som håller samman denna sociala grupp. Att gängkonstellationer kan ses som en social grupp innebär att de måste känna gemenskap och att de delar samma värderingar. Forkby (2008) gör gällande att gängens värderingar i viss mån är centrerade kring normöverträdande handlingar som exempelvis våldsbrott och stölder. Författaren för fram att gängens normer och värderingar också har en social aspekt, då det endast är en del av helheten som utgör illegala handlingar. Det primära för att ett gäng skall hålla samman är att det finns en belöning i ett kollektivt handlande. Forkby (2008) menar att den gemenskap som en grupp skapar, medför att den enskilda medlemmen kan identifiera sig med gruppen och kan på grund av det genomföra mer systematiska aktiviteter. Detta synsätt har enligt författaren sitt ursprung i klassisk sociologisk och socialpsykologisk teori. Enligt det sociologiska och socialpsykologiska synsättet betyder det i ett vidare perspektiv att gängens normer och värderingar stärks och normaliseras medan de utomstående föraktas. Genom att det utomstående gänget framställs som de som står längst ner i hierarkin, försvaras gärningar som inte skulle tillåtas i det egna gänget. Författaren menar vidare att Mc-gäng som väljer att stå utanför det normativa samhället klassificeras ofta som avvikare. För det etablerade samhället kan handlingar som exempelvis stölder, betecknas som kriminella medan dessa grupper ser det som ett rättvist agerande för att gruppen skall klara försörjningen. Detta kan således medföra att de som stämplas av samhället som avvikare kan ha mycket svårt att ta sig ur samhällsklassificeringen. Därför är det inte konstigt att dagens samhälle präglas av subkulturer som utvecklar egna normer och värderingar och i förlängningen också egna kulturer. Att Mc-gäng och andra grupperingar använder sig av egna normer och värderingar är ett sätt att tala om för det etablerade samhället att de inte vill ingå i deras gemenskap. När en

grupp inte tas emot, utan utestängs, jagas och stämplas som odugliga, då måste de för att överleva skaffa sig egna normer och värderingar som de tror på, därför blir gänget deras enda väg. Genom att distansera sig från samhällets gemenskap, kan deras känsla av utanförskap stärka medlemmarnas interna sammanhållning, med de lagar och normer som de har valt att leva efter. Författaren gör gällande att medlemmarnas bakgrund brukar utgöras av tre grundläggande faktorer: identitet, aktivitet och organisation. Detta innebär vidare att en individ som ingår i en specifik grupp blir en del av en kollektiv identitet. Den gemensamma identiteten kan stärkas genom att gruppen exempelvis inför utmärkande egenskaper och symboler för att markera tillhörighet. Författaren menar att dessa gäng också har gemensamma aktiviteter som de utför tillsammans i gruppen, vilket kan vara kriminella handlingar, så att organisationerna på sikt kan expandera. Det är oftast dessa aktiviteter som från början varit bakgrunden till att medlemmarna har valt att ingå i ett gäng och ställa sig utanför det etablerade samhället. Forkby (2008) menar att alla medlemmar tilldelas uppgifter, vilket skapar en känsla av att den enskilda medlemmen är en viktig del av organisationen. Gängen har också en del sysselsättningar som de utför tillsammans, vilket betyder att det är sådant som får gänget att ena sig. Hur gängens gemensamma göromål ser ut kan variera, men oftast är det enkla saker som att umgås eller att bara driva omkring. Författaren poängterar att kriminella aktiviteter som många tror att olika gäng bedriver är kontroversiella. Forkby (2008) menar att det är just kriminella handlingar som kännetecknar gäng. Om det inte försiggick kriminalitet så hade gängen inte varit gäng, utan istället bara en samling individer med gemensamma intressen. Författaren gör gällande att begreppet gäng eller nätverk ofta likställs med kriminella handlingar och att det är det enda som förenar gäng med varandra. Om man ser till ungdomsgängen kan kriminalitet vara en del av vardagen, utan att det för den sakens skull innebär betydelsefulla identitetsskapande delar. Forkby (2008) betonar att dessa gängbildningar som utgörs av yngre individer är nästa alltid löst sammansatta nätverk, utan något egentligt mål, därför kan de inte heller jämföras med organiserad brottslighet. Det som egentligen skiljer ungdomsgängen från Mc-gäng eller andra sammansättningar, där vuxna bildar gäng är att grupperingarna med äldre människor har ett helt annat syfte nämligen dragningskraft, utanförskap eller sociala relationer. Därför går det enligt författaren att sätta in begreppet gäng inom kategorin för social grupp. När det handlar om organiserad brottslighet så menar Forkby (2008) att det inte finns någon riktig organiserad brottslighet, då organiserade kriminella nätverk endast utgörs av så kallade maffian. De brott som är kopplade till gängverksamheter uppstår troligen mer av ingivelsens stund och av enskilda medlemmar. Detta betyder således att brotten som kan kopplas till olika grupperingar eller Mc-gäng skall

därför inte klassas som organiserade. Det som trots allt kan liknas vid organiserad brottslighet är att många av gängens sammansättningar bygger på maffia liknande inslag, då det ibland finns en tydlig hierarki och att man vill utöka sina territorier. Den största skillnaden kring organiserad brottslighet är enligt författaren att gänggrupperingarna oftast försvinner av sig själva, med undantag för vissa individer som har ingått i gängen under långtid. Den forskning som mestadels bedrivits under senare år har till största del endast belysts från utsidan. Detta har enligt Forkby (2008) resulterat i att gängkonstellationerna kan ha uppfattats som mer rangordnade och välorganiserade än vad de i själva verket är.

4.2 Brottsförebyggande rådet: Organisationsteorier

Brå (1999) menar att Mc-gäng är sofistikerade organisationer, vilket betyder att de lägger stora resurser på sina strategiska strategier. Mc-gäng har precis som försvarsmakten, polisen och kriminalvården en egen underrättelseverksamhet. Detta innebär vidare att Mc-gängens egen underrättelseverksamhet ofta styrs av en person, som skall ansvara för säkerhetsfrågor. Enligt Brå (1999) är underrättelseverksamheten som bedrivs av Mc-gängen nödvändig för att klubben skall fortsätta överleva. Underrättelseverksamheten i dessa gäng består ofta i att sammanställa register över andra Mc-klubbar, poliser, åklagare och journalister. Den som svarar för Mc-klubbens underrättelseverksamhet behöver vara hemlig, vilket betyder att han nästan aldrig syns i klubblokalen eller bär synliga attribut. ”I stället för att i sin framtoning utgöra ett extraordinärt inslag i vardagen, ska den säkerhetsansvarige göra allt för att smälta in i det övriga samhället” (Brå, 1999, s. 29). Kvinnorna som lever tillsammans med medlemmarna, utgörs av en annan viktig del av gängets underrättelseverksamhet. Detta innebär således att kvinnorna som ingår i gängverksamheten mutar samhällstopparna och på så vis kan Mc-gängen placera sina kvinnor på viktiga arbetsplatser, som till exempel fängelser och telefonbolag. I och med att Mc-gängen kan få tillgång till viktiga samhällspositioner, så innebär det också att polisen har svårt att infiltrera dessa gäng. Brå (1999) poängterar att en av Mc-gängens strategier för att försvåra infiltration och lagförande av illegala verksamheter, är att de använder sig av en lång provotid för dem som vill ingå i nätverket. Detta innebär således att vederbörande kartläggs mycket noga och att den som vill ingå i ett Mc-gäng måste under en längre tid visa sin lojalitet gentemot klubben. Brå (1999) menar att en av svårigheterna med att infiltrera dessa gäng är att de som vill ingå i gängen kan behöva begå brottslig verksamhet under provotiden. En annan strategi som Mc-gängen använder sig av är att klubbhusen är byggda som ett fort, där kamera, taggtråd och skydd mot avlyssning, möter de som vill ta sig in på deras områden. Brå (1999) gör gällande att Mc-gängen blivit mer

sofistikerade, vilket betyder att deras brottslighet inte längre utgörs av våld. I stället gör de vad de kan för att smälta in i samhället och visa upp en sida som inger förtroende och ansvarstagande, vilket liknar de gamla maffia familjerna som återfanns i USA på 1930-talet. Brå (1999) menar slutligen att detta samhällsproblem måste tas på allvar innan det får så stora konsekvenser att det inte går att stoppa.

4.3 Bauman och Scheff: Underklass och sociala band

I dagens moderniserande samhälle finns det många människor som känner sig utanför samhällsgemenskapen. Detta utanförskap har resulterat i att vissa samhällsmedborgare har placerats inom gruppen underklass. Denna proletära samhällsklass har av de övriga samhällsmedborgarna ratats, på grund av att de inte är tillräckliga konsumenter. Bauman (2008) menar att konsumtionssamhället föds ur konsumtionslivet, där det gäller att ligga före (modepaket, de betydelsefulla som arbetar och som skiljer sig från de misslyckade). Enligt författaren är modepacken eliten i samhället, som bestämmer och sätter normerna för de materiella ting som varje medborgare bör äga för att bli accepterade. De som inte klara av att konsumera och följa det övriga samhället hamnar i underklassen, vilket betyder att dessa individer hamnar längst ner i samhällshierarkin. Författaren gör gällande att underklassen ser på sig själva som de framgångsrika i samhället ser på dem. ”Jag är den jag är därför att andra erkänner mig som sådan”, medan det ”det empiriska sociala livet bara är ett uttryck för känslor av att hela tiden höra till” (Bauman, 2008, s. 94). Detta innebär i ett vidare perspektiv att människor från underklassen saknar möjligheter till samhörighet, social identitet och status, därför blir Mc-gänget ett alternativ. Detta fenomen kring underklassen har blivit särskilt tydligt i dagens samhälle, då gängkulturen breder ut sig alltmer. Att gängkulturen vuxit sig stark är ett resultat av att underklassen sedan lång tid varit ratad och befunnit sig längst ner i samhällets klassificering. Detta betyder vidare att underklassen inte har något att förlora på att organisera sig. Bauman (2008) fortsätter sina diskussioner kring samhällets normalitet. Enligt författaren innebär begreppet samhällets normalitet att det är samhället som bär ansvaret för att människor bryter mot samhällets normer och värderingar. Detta antagande grundar författaren på att vissa samhällsgrupper inte får ta del av samhällets socialisering, vilket endast gäller de allra mest etablerade i samhället (modepacken, de rika samhällstopparna som bestämmer vad som skall räknas i samhället). Detta utanförskap som människor kan känna gentemot samhället kan i ett vidare perspektiv leda till egna konsumtionskulturer, där kriminalitet ses som en inkomstkälla i det moderna konsumtionssamhället. Kriteriet för att accepteras som medlem i ett konsumtionssamhälle är

att man är tillräcklig konsument, vilket innebär att det många gånger krävs arbete, utbildning och digitala nätverk. Författaren menar att individer som hamnar i ungdomskriminalitet inte uppfyller dessa samhällskriterier, utan ser gängmedlemskap som ett alternativt sätt att bli socialt accepterade. Detta alternativ som ungdomarna tror sig få inget gemenskap, social identitet och status.

Scheff (1990) diskuterar kring teorin sociala band utifrån sitt synsätt. Författaren menar att sociala band genererar de primitiva motiven i mänskligt uppförande; stolthet och skam är signaler från bandets status och dess fundamentala motiv. Scheff (1990) har hämtat sin inspiration från bland annat Peirce, där metoden syftar på idén av bortförande. Andra forskare som har gjort avtryck på författaren är Suzanne m. Retzinger. Hennes arbete handlar om upptäckt av mönster och dess betydelse samt känslan av videoinspelade sociala interaktioner. Mot bakgrund av ovanstående föreslår Scheff (1990) en teori som radikalt skiljer sig från föregående teorier. Nuvarande granskningar av motiv är baserade på den teoretiska och metodiska idealismen. Författaren gör gällande att sättet man granskar och tolkar de experiment som görs i laboratorier ger oss ett träffande exempel av antagandet. Detta betyder vidare att dessa modeller ger oss isolerade individuella personer utan några referenser till deras nätverk av sociala band, som om dessa är irrelevanta. Scheff (1990) poängterar att hans teori kring sociala band grundar sig i ett upprätthållande av band, vilket är det mest avgörande av mänskligt motiv. Författaren betonar att dessa motiv sällan har varit föremål för diskussioner, trots att de kan ligga bakom i stort sätt alla mänskliga beteenden. Säkra sociala band är kraften som håller samman samhället, där kraften står för närhet och avstånd. Detta innebär således att effektiva sociala drabbningar kan resultera i enkelspårig fokusering av tanke och visuell uppmärksamhet. När det sociala bandet är intakt fungerar konflikter på ett sätt som medför förändring och ömsesidig justering. Även i stridens hetta identifierar sig människor med sig själva och sin motståndare. Goda sociala band i djurvärden kräver inte intellektuell eller känslomässig gottgörelse på grund av att de sociala banden består av genetiskt ärvda mekanismer. I den mänskliga världen har den genetiska garantin av bildning kring banden krossats, vilket skulle kunna vara en förklaring till varför sociala band har så stor inverkan på människors beteende och attityder. En studie som gjorts på spädbarn och barnskötare visar att interaktionerna mellan en vuxen och ett spädbarn fungerar, på grund av att de genetiska mekanismerna är aktiva redan i de första åren. Scheff (1990) har tagit fasta på Goffman's forskning som fokuserar på kommunikation mellan människor, där utbytet av dåliga sociala band visar på ett avståndstagande kring hänsyn och känsla. Den forskning som

är gjord kring människor och sociala band fokuserar oftast på orden/talet och språket dem emellan. Författaren betonar att de sociala bandens relevanta signaler till största del upprätthålls genom seder och uppförande, dessa sätt att arbeta gör oftast större och allvarligare skada på de band som arbetas med, då de oftast är i dåligt skick från början. Kulturen har också en improviserande inverkan, därför är detta ämne mycket komplext. De sociala bandens bilning, har i djurvärlden visat sig vara baserade på otvetydiga fysiska och kemiska signaler. För oss människor betyder det att vi är beroende av språk och ett enormt system av tecken och signaler som är obetydliga och oanvändbara i djurvärlden. Scheff (1990) menar att goda sociala band är grunden till trygghet och gemenskap. Därför är det inte konstigt att gängmedlemmarna stannar kvar i gängen, då de ofta skapar starka sociala band till organisationerna. Om författarens teori stämmer, att de sociala banden är genetiskt betingade och att ett upprätthållande av bra sociala band är det som speglar människornas empati och humanitet gentemot varandra, då är det särskilt viktigt att individerna får en chans att skaffa sig det från barndomen. Detta innebär slutligen att det är oerhört viktigt med bra sociala band och att de skapas redan i början av en människas liv.

5 Metod

I denna sociologiska litteraturstudie har jag använt mig av litteratur i form av tidskrifter, forskning och Internetkällor för att i nästa kapitel kunna besvara min frågeställning. Detta betyder vidare att studien bygger på dokumentstudie i vilken involveras olika litteratur och material som fördjupas via en problematisering enligt tematisering från teorikapitlet. Metodkapitlet bygger på en idé om hermeneutisk litteraturstudie, där jag förlitat mig på forskning och dokumentation för att tolka och dra slutsatser kring ämnet.

5.1 Hermeneutik

Wallén (1996) gör gällande att hermeneutiken uppstod i tolkningen av bibeltexter. Författaren menar att en hermeneutisk tolkning ger oss en förklaring genom att den sätter in en social företeelse i dess mänskliga historia, sociala, ekonomiska eller konstnärliga sammanhang. Detta innebär att hermeneutik skall ses som en tolkningslära, för att förstå konventioner och symboler. Dess ursprung kommer från teorier kring texttolkning, men har på senare tid också använts inom forskningsområdet semiotik, vilket innebär studium av innebörden i symboler. Författaren för fram att hermeneutik handlar om tolkning av innebörder i dess vidaste mening och på ett djupare plan en förståelse kring människans livssituation. Hermeneutiken som tolkningslära innebär att en del endast kan förstås och förklaras om den sätts i samband med helheten.

Föllesdal., Wallöe och Elster (2001) menar att hermeneutiken på senare tid använts inom samhällsvetenskapen, för att säkerställa sociologiska observationer. Författarna diskuterar Gadammers synsätt på hermeneutik. De gör gällande att hermeneutik är en vetenskapsfilosofisk teoritradition, där förståelsen är det centrala, vilket innebär att en text först måste tolkas innan den kan förstås. För att kunna tolka en text finns det bestämda metoder att använda sig av för att komma fram till den slutgiltiga förståelsen av ett fenomen. Den process som utgörs av tolkning och förståelse kallas för den hermeneutiska cirkeln, där hypoteser ställs upp och analyseras efter materialet. För att kunna förstå materialet krävs det att forskaren är medveten om sina hållningar, fördomar och uppfattningar, så att de inte stör tolkningsprocessen. ”Förståelsehorisonten utgörs av mängden medvetna och omedvetna uppfattningar och hållningar som vi vid en given tidpunkt hyser, och som vi inte kan rikta vår uppmärksamhet mot” (Föllesdal, Wallöe & Elster, 2001, s. 1). Detta innebär vidare att vi behöver tänka igenom vårt eget medvetande för att kunna upptäcka och redogöra för den mängd

förutsättningar som vi hela tiden bär med oss. Författarna menar att vår förståelse influeras av medvetna och omedvetna hållningar, fördomar och uppfattningar. Vissa premisser är nödvändiga för vår förståelse, vilket innebär att del/helhet måste passa ihop med varandra.

Boolsen (2007) fortsätter diskussionerna kring hermeneutik utifrån sitt synsätt. ”Hermeneutiken understryker behovet av att förstå situationer genom att se dem med en social aktörs ögon” (Boolsen, 2007, s. 31). Hermeneutiska cirkelns framställning av helhet och del kan beskrivas i sex attribut. Detta betyder vidare att målet med vetenskapen är att tolka och förstå meningsfulla fenomen och att forskarens roll är oklar på grund av att han/hon måste förhålla sig till informationsgivarens egen tolkning. Samhällssynen är pluralisk, det vill säga att det skall finnas underlag för olika tolkningar, men på samma gång skall fenomenet ses som en del av helheten. I kunskapsprinciperna ingår att individen är exklusiv, men också ansvarig för sina egna handlingar och sitt liv. Den hermeneutiska cirkeln bygger på att man måste tolka och förstå de individuella delmomenten. Den hermeneutiska människosynen medför att respondenterna beskådas och studeras med avsikten att förstå honom/henne. Problemformuleringen inom hermeneutiska paradigmet kan syfta till frågor som hur och varför det skedde?

I denna undersökning är det gängkulturen som står i fokus, där det gäller att förstå och förklara händelser och situationer som inte alltid följer de normer och värderingar som gäller i det övriga samhället. Wallén (1996) menar att det finns fyra viktiga huvudpunkter för att förstå hermeneutiken. Hermeneutiken handlar om tolkning av betydelse i texter, symboler och handlingar. Den som tolkar har en förförståelse som behöver artikuleras och göras medveten. Vid tolkandet växlar forskaren mellan del- och helhetsperspektiv. Tolkningarna bör ske i förhållandet till sammanhanget, det vill säga hur vi skall förstå gängkulturen och deras avsikter.

5.2 Förförståelse

Thurén (2006) gör gällande att förförståelse är ett dominerande uttryck inom hermeneutiken, där tolkningen utgör verklighet och sinnesuttryck. Författaren menar alltså att förförståelsen finns överallt även i de mest strikt positivistiska kontexter. Inom den hermeneutiska cirkeln speglar förförståelsen relativismen, vilket betyder att en förförståelse hela tiden ändras. Därför är det inte konstigt att förförståelsen ibland kan leda tanken fel. När det handlar om förförståelse inför olika undersökningar, så medför det att forskaren inte får låsa sig vid sin egen uppfattning, utan måste hela tiden vara öppen för att den kan ändras. En förförståelse är

många gånger grundad på antaganden, därför är det hela tiden viktigt att revidera sin förförståelse och sina egna erfarenheter i sitt kunskapssökande. Detta betyder vidare att det också går att se och tolka metodologi som ett samlingsbegrepp för de teoretiska och praktiska verktyg som en forskare använder sig av i olika vetenskaper. Brante, Andersson och Korsnes (2001) menar att metodologisk kollektivism/holism betyder att förståelsen av sociala fenomen måste förstås som helheter, inte utifrån de enskilda delarna. Författarnas synsätt av förförståelse kopplat till sociala fenomen ligger i linje med min egen uppfattning, vilket betyder att jag varit tvungen att förstå helheten och inte de enskilda delarna. Därför har det också i denna studie varit viktigt att hela tiden arbeta med utgångspunkt av att förförståelsen kan ändras, för att kunna tolka och dra slutsatser kring ämnet.

5.3 Val av metod

I denna studie har en kvalitativ metod valts, där önskan har varit att förstå del och helhet för att kunna tolka gängens agerande i de givna situationerna. Detta innebär således att studien är byggd utifrån den hermeneutiska ansatsen, där det gäller att ha ett kritiskt synsätt till egna erfarenheter för att kunna uppnå en djupare förståelse. Det empiriska materialet är hämtat från dokumentforskning i form av sekundär källor, vilket betyder att analysen av dem bygger på en ambition till en bättre förståelse av hur en samhällsbild av gängkulturen skapas generellt. May (2001) gör gällande att det finns olika källor för dokumentforskning. En av dessa källor som har använts i sökandet av material, är primärkällor från journalister och forskare som genom sina tidigare arbeten skaffat sig gedigen kunskap kring ämnet. Författaren menar att primärkällor avser material som är dokumenterade av de som har bevittnat de tillfällen det handlar om. Dokumentforskning är således ett bra hjälpmedel för dem som inte själva har kunnat närvara. ”Dokument, uppfattade som avlagringar av sociala praktiker, har möjlighet att prägla och strukturera de beslut som människor fattar på kortare och längre sikt; de utgör också bestämda tolkningar av sociala händelser” (May, 2001, s. 227). Att det valts en litteraturstudie med kvalitativ dokumentforskning beror dels på att det har varit svårt att få tag på respondenter, men också på grund av begränsning när det har handlat om att arbeta utifrån en fängelsemiljö.

5.4 Bekvämlighetsurval

För att kunna få en bra helhet i metodavsnittet har det använts ett bekvämlighetsurval, då studien är baserad på litteratur som har fått utgöra empirin. Bryman (2001) menar att bekvämlighetsurval innefattar sådant material som för tillfället finns tillgängligt för forskaren.

Författaren gör gällande att bekvämlighetsurval är utmärkt när en forskare får ett tillfälle att samla in data som i normala fall kan vara svåra att göra. ”De data som blir resultatet gör inte att man får några slutgiltiga resultat (på grund av svårigheterna att generalisera), men de kan utgöra en språngbräda för fortsatt forskning eller leda till att man kan göra kopplingar mellan existerande resultat” (Bryman, 2001, s. 115). Att detta urval använts betyder att litteraturen noggrant valts som varit nödvändig för att genomföra studien. Detta betyder vidare att kunskapssökandet kring gängkulturen har varit centrerat kring relevant litteratur och tidningsartiklar, för att få fram det som ansetts mest tillförlitligt. När det handlar om valet av texterna från Wierup och Larsson, Dagens Nyheter, Advokatsamfundet och Östra Småland så har de valts på grund av att de hänger ihop med problemformulering och huvudfråga, vilket kommer att tydliggöras i avsnittet för presentation av material.

5.5 Analysmetod

I denna studie har det använts en textanalytisk ansats för att möjliggöra en utformning av förståelsen i kontexten. Bryman (2001) menar att det finns olika uppfattningar på textanalys. När det handlar om kvalitativ dataanalys kan den vara av hermetisk art för att de är mottagliga för den kontext som texterna är tillverkade. Författaren gör gällande att datamaterial som består av tidningsartiklar bör kompletteras med ytterligare dokumentmaterial. I en litteraturstudie som baseras på dokumentforskning är det viktigt att forskaren letar efter mönster och variationer för att utöka sin kunskap kring ämnet. Detta kunskapssökande som en forskare bedriver är särskilt viktigt när det gäller att tolka betydelsen av symboler och handlingar. Boolsen (2007) menar att en analysmetod skall spegla hur verkligheten är konstruerad i språket. När det handlar om den svenska gängkulturen, så använder de sig ofta av en taktik som innebär att de vill sätta skräck i utomstående. Denna strategi som gängmedlemmar ofta använder sig av, är att synas i grupper med tydliga symboler och metaforer som talar om att de är farliga och gör vad som krävs för att få sin vilja igenom. Detta betyder vidare att den litteratur och det material som har ingått i studien har fått tolkas och granskas i förståelsen av hur medlemmar i Mc-gäng tänker och hur de agerar för att uppnå sina mål. Boolsen (2007) gör gällande att en sociokulturell kontext bör bestå av historiska, kulturella och sociala strukturer. När det handlar om Mc-gäng och deras historia, så har de en lång tradition, åtminstone i USA av att vara fruktade och att aldrig vika undan för att uppnå sina mål. Detta synsätt kan ha speglat den svenska gängkulturen när det gäller exempelvis maktpositioner.

5.6 Reliabilitet

Bryman (2001) menar att reliabilitet handlar om tillförlitlighet i en undersökning, vilket betyder att en studie skall få samma resultat om den genomförs igen. Författaren gör gällande att begreppet reliabilitet ofta nyttjas inom discipliner som exempelvis samhällsvetenskap. Reliabilitet används mest i kvantitativa undersökningar om det exempelvis är frågan om huruvida ett mått är stabilt eller inte. Bryman (2001) menar att reliabilitet även används av forskare i fallstudier, när det gäller att ta reda på hur pass bra en kontext uppfyller de kriterier som ställs för forskningsdesign. Författaren gör gällande att en forskare som gör en kvalitativ undersökning måste vara noggrann, så att reliabilitetens tillförlitlighet inte blir missvisande. Bryman (2001) menar att det finns olika sätt hur en forskare går tillväga vid insamling av data. Ett sätt kan vara att ta del av andras dokumentationer som exempelvis böcker, anteckningar eller textanalyser. I en litteraturstudie görs observationerna oftast med hjälp av andra forskares eller författares dokumentationer, vilket kan leda till att tillförlitligheten inte blir exakt. Att mäta brottstatistik är ingen enkel sak, då variabler kan manipuleras eller att det finns mörketal i anmälda brott. Detta innebär vidare att en företeelse som skall mätas eller registreras kan på grund av definition eller allmän policy ändras från ett år till ett annat. Medias syfte på en bestämd brottstyp eller allmänhetens krav på "hårdare tag" mot kriminella kan till exempel medföra att polisen får mer resurser eller att de vill göra så många gripanden och anmälningar som möjligt för att visa sin styrka (Bryman, 2001, s. 213). I denna studie är det gängkulturen som står i fokus. För att kunna ge ett tillförlitligt svar på studiens forskningsfråga, så har det varit av stor vikt att arbeta med ett öppet synsätt och inte låsa sig vid enskilda åsikter. Detta har således lett fram till att förståelsen kring gängkulturen har varit centrerad kring den hermeneutiska cirkeln, för att skaffa den kunskap som erfordras i den bikerkultur som Hells Angels och Bandidos lever i. Den normativa cirkeln inom hermeneutiken har sin utgångspunkt i socialt grundade fördomar. Detta kan i ett vidare perspektiv ha bidragit till att det från början har funnits socialt grundade fördomar kring Mc-gäng, där Hells Angels och Bandidos har skildrats som kriminella organisationer. För att tillförlitlighet inte skall bli missvisande kommer jag i återstående moment att tolka och dra slutsatser av uppsatsens material.

6 Presentation av materialet

I detta avsnitt kommer jag att presentera mitt empiriska material, för att skapa en förståelse om den svenska gängkulturen. Först kommer en introduktion av empirin, där jag redogör för valet och hur materialet kopplas ihop med denna studie. Därefter följer en fördjupning kring gängkulturen, som jag har delat in i fyra teman – gängkulturens framväxt i Sverige, organisationen av Mc-gängen, normer och värderingar i gängen samt medlemmarnas svårigheter att lämna gängen -, kapitlet avslutas med en resultsammanfattning. Detta betyder vidare att uppsatsen bygger på selektiv dokumentation–litteraturstudier och journalistiska källor. När det gäller Wierup och Larsson så har deras material varit ytterst värdefullt på grund av deras unika inblick i olika gäng. Att Dagens Nyheter har valts beror på att artikeln belyser hur kostsamma grova brott är för det svenska samhället. Valet av Advokaten fyller sin plats väl, då artikeln belyser och exemplifierar att hoten mot rättsväsendet har blivit grövre och i ett vidare perspektiv är det också intressant att se vad samhället har för motåtgärder. Den sista artikeln från Östra Småland valdes för att se en annan sida av hur gäng framställs. Allt detta material som har redogjorts för kompletteras varandra på ett utomordentligt bra sätt, då de visar olika sidor av hur gäng skildras. Dessa olika synsätt kring gäng kommer att vara viktigt då jag senare skall analysera materialet och dra slutsatser kring den svenska gängkulturen.

6.1 Gängkulturens framväxt i Sverige

Wierup och Larsson (2007) har i sin jakt på empiriskt material träffat gängledare, avhoppare, poliser, åklagare och brottsoffer. Utöver det så har författarna också kommit i kontakt med källor som aldrig tidigare låtit sig intervjuas. ”Ledare för kriminella organisationer har hört av sig och sagt att vi inte får nämna deras namn” (Wierup & Larsson, 2010, s. 17-18). Av den anledningen menar författarna att det inte går att avslöja vilka respondenterna är som har intervjuats. Däremot har Wierup och Larsson tagit del av Projektet Alcatraz som är en lista över de gängmedlemmar som Rikskriminalpolisen har valt att punktmarkera. I boken Svensk Maffia har Wierup och Larsson (2007) gjort en sammanställning av gängens etablering och utveckling, som visar på en klar expansion. Denna kartläggning som författarna gjorde i den första boken ledde fram till en andra bok som fick namnet, Svensk Maffia fortsättningen (2010). Författarna menar att de har så pass mycket material som talar för att den svenska gängkulturen är kriminell. De tidigare gängmedlemmar som har hoppat av har i vissa fall vittnat i domstol om hur deras tidigare gäng har begått grova kriminella handlingar. Wierup

och Larsson (2010) poängterar att de under en femårsperiod har kartlagt 2 350 individer som utgör kärnan av den svenska gängkulturen. Författarna menar att gängkriminalitet är ett komplext samhällsproblem som bara ökar för varje år. Detta innebär slutligen att det material som författarna kommit över är grunden till att den svenska gängkulturen har blivit känd under namnet svensk maffia.

Wierup och Larsson (2007) menar att det finns olika aspekter till varför gängkulturen på senare tid har vuxit sig så starka. En av orsakerna till varför vissa individer dras till kriminella gäng, är en längtan efter action och spänning. Andra faktorer kan bero på att medlemmarna i dessa grupperingar skapar sig ett rykte och i förlängningen använder organisationen för att tjäna pengar. Att gängkulturen växer sig starkare är en signal på att samhället har misslyckats med att ge alla samhällsmedborgare trygghet och stabilitet. Därför är det inte konstigt att vissa individer söker sig till andra grupper där de känner sig trygga med klara regler och en tydlig hierarki. Många gängmedlemmar menar att de vuxit upp utan sina båda föräldrar och att de saknat tydliga gränssättningar under uppväxten. Den kanske viktigaste faktorn till gängens etablering är mycket enkel nämligen att de får makt i dessa grupperingar, utan gänget skulle många av dem vara vanliga individer. Med attribut som väst, tatueringar och symboler skiljer de sig från mängden och får utomstående att vika undan, vilket skapar makt, kontroll och tillhörighet. Om en medlem från ett gäng möter motstånd från ett annat gäng kan de utan att riskera rättsliga påföljder svara med hot eller våld, utan risk att någon vågar vittna. Ur ett vidare perspektiv betyder det att gängens lojala medlemmar bidrar till gängens expansion. Detta betyder således att olika aspekter som sätts ihop till en enhetlighet inger medlemmarna en känsla av att de fyller en viktig funktion och på grund av det skaffar sig gängen lojala individer för att verksamheterna skall växa sig starka. Den egendomslösa samhällsklass som Bauman beskriver har börjat ta en annan form, nämligen att den har börjat klättra i samhällshierarkin och utgörs snart av toppskiktet.

By (2013) är journalist på tidningen Dagens Nyheter, hon har kartlagt hur mycket våldsbrott kostar samhället på längre sikt. ”Ett år av våldsbrott i Södertälje har tio år senare kostat samhället drygt två miljarder” (By, 2013, s. 1). Detta innebär vidare att ungdomar som väljer att ägna sig åt yrkeskriminalitet, kan när de uppnår vuxen ålder ha kostat samhället cirka åttio miljoner. Kostnaden för gängkriminalitet är dock inte inräknad, vilket betyder att priset för dessa brott kan uppgå till minst det tre dubbla. By (2013) gör gällande att skälet till att kostnaden utgår från Södertälje, är att den förorten är känd för en omfattande

gängkriminalitet. Nationalekonomerna Ingvar Nilsson och Anders Wadeskog för fram att de som lämnar skolgången utan slutbetyg, har mycket svårt att ta sig in på arbetsmarknaden. Detta har By (2013) tagit fasta på, vilket var grunden till att hon ville skriva sin artikel i Dagens Nyheter, där hon också tog ställning till att den svenska gängkulturen är kriminell.

Knutson (2008) är chefredaktör på tidningen Advokaten, där han har skrivit artikeln ”Hoten mot rättsväsendet allt värre”. Detta ledde således fram till att Svensk Juriststämman anordnade ett seminarium i Göteborg 2007, där Advokatsamfundet stod som värd. Målet med detta seminarium var att diskutera de allt grövre hoten som olika myndighetspersoner på senare tid blivit utsatta för. ”Våldsamma attacker och direkta och indirekta hot mot rättsväsendets representanter, vittnen och målsägande” (Knutson, 2008, s. 1). Knutson (2008) gör gällande att diskussionerna på seminariet handlade om hur samhället skall bemöta den alltmer eskalerande hotbilden och vilka som står bakom hoten. Delegaterna som var inbjudna till seminariet bestod av åklagarmyndigheten, polismyndigheten, domstolsverkets generaldirektör och advokatsamfundets ordförande. Deras vision var tydlig något måste göras, för rättsväsendets trovärdighet. Detta är bakgrunden till att gängkulturen har framställts som kriminell.

Karlsson (2013) är journalist på tidningen Östra Småland, där han har följt upp och skrivit en artikel om ”Attacken mot Svineri MC”. Karlsson (2013) gör gällande att endast fyra män av de femton som åtalades kunde ställas till ansvar för brottet. Detta innebär vidare att det enligt hovrätten inte går att säga att brottet begicks av organiserad brottslighet. Därmed har åklagarens starkaste trumfkort underkänts, nämligen att Mc-gäng sysslar med organiserad brottslighet. Karlsson (2013) har inte heller tagit ställning till huruvida Mc-gängen skall ses som kriminella, då det inte har gått att bevisa att en hel organisation har varit inblandade i kriminella verksamheter.

6.2 Organisationen av Mc-gäng

I media de senaste åren har det hetat att Hells Angels och Bandidos ägnar sig åt grov kriminell verksamhet. Wierup och Larsson (2007) gör gällande att Hells Angels och Bandidos attityder gentemot utomstående kan ses som radikala, då de skiljer sig från det övriga samhällets. För att överleva långa tider som Hells Angels och Bandidos har gjort, så menar författarna att klubbarnas inre uppbyggnad måste vara stark och sammansvetsad. Wierup och Larson (2007) ger sin syn på hur en avdelning kan vara uppbyggd:

1. ”Presidenten är den som bestämmer och är klubbarnas talesman utåt och vid interna möten. Presidenten har vetorätt, vilket betyder att hans röst avgör i slutändan.
2. Vice presidenten ersätter presidenten vid dennes frånvaro.
3. Sergeant at arms ansvarar för säkerhet, rekrytering och interna bestraffningar.
4. Road Captain leder mc-korteger och anordnar besök etcetera.
5. Treasurer har kontroll på det gemensamma kapitalet, vilket kan innebära betalning och löner med mera.
6. Secretary för protokoll vid möten och ansvarar för kommunikation mellan andra klubbar.
7. Member (fullvärdig medlem) får närvara vid interna möten och deltar i omröstningar.
8. Prospect (provmedlem) passar upp på avdelningen och deras medlemmar under en provotid, får bära väst med delar av emblem, men inte vara med på interna möten.
9. Hangaround passar upp på avdelningen och dess medlemmar under en provotid, men får inte bära väst och vara med på möten.
10. Supportrar lojala medlemmar som utför olika uppdrag” (Wierup & Larsson, 2007, s. 42).

Författarna poängterar att medlemmarnas bakgrund kan se olika ut, men en stor del av dem arbetar och har vanliga familjeliv. Enligt deras egna uppgifter är deras gemensamma intresse att åka motorcykel och att meka. För att visa allmänheten att medlemmarnas bakgrund bygger på det gemensamma intresset kring motorcyklar, har Hells Angels haft lobbykampanjer, där det också ha varit öppet hus-fester på avdelningarnas klubbhus. Wierup och Larsson (2007) menar Hells Angels nya image kräver att medlemmarnas bakgrund nu för tiden helst skall vara fläckfria i brottsregistret och utgöras av affärsmän som kan bidra med kunskap samt att de skall kunna föra sig i sociala sammanhang. Den gemensamma nämnaren hos dessa individer är dock att de känner sig utanför samhällsgemenskapen, vilket har medfört till att de har sökt sig till grupper utanför samhället.

6.3 Normer och värderingar i gängen

Wierup och Larsson (2007) menar att mycket av gängkulturens normer och värderingar bygger på att stå utanför samhällets lagar och att vara lojal mot gänget. Att vissa av samhällsmedborgarna inte vill tillhöra det etablerade samhället är kanske inte så konstigt, då de många gånger har utestängts och inte känt sig behövda. Detta betyder således att många av gängen har anammat synsättet (den så kallade 1 procent). ”En procent är en hundradel av oss, som har givit upp samhället och politikernas stadgade lagar” (Wierup & Larsson, 2007, s. 45).

Wierup och Larsson (2010) gör i detta sammanhang gällande att gängens normer och värderingar medför gemenskap och brödraskap. Detta betyder således att de inte dömer individer på grund av deras ålder, sociala status eller ras, utan att deras normer och värderingar grundar sig i en djup kamratskap. Författarna poängterar att organisationer som Hells Angels och Bandidos även ställer hårda krav på medlemmarna, vilket betyder att de pressas till lydnad. Dessa krav kan således medföra att medlemmarna som ingår i gängen inte får prata med polisen, eller att utomstående inte tillåts ha insyn i Mc-gängens angelägenheter. Medlemmarna måste också vara pålitliga, vilket innebär att de måste lämna utförliga uppgifter om sig själva och sin familj som sedan kontrolleras. Om dessa krav inte respekteras av medlemmarna kan de bli uteslutna. Wierup och Larsson (2010) betonar att både Hells Angels och Bandidos normer och värderingar baserar sig av att de använder sig av konservativa drag för att stävja hoten mot deras verksamheter. Dessa konservativa drag kan exempelvis betyda att de inte ger efter för de mål de satt upp, utan genomdriver det som bestämts oavsett konsekvenser.

6.4 Medlemmarnas svårighet att lämna

Att ingå i ett Mc-gäng kan verka lockande, men för eller senare vill de flesta lämna gängen. Wierup och Larsson (2007) menar att orsaken till varför en individ vill bryta ett medlemskap och lämna dessa grupperingar kan se ut på olika sätt. En del mognar och vill skaffa familjer eller tycker att det inte är värt att sätta sina liv på spel varje dag. Det kan också hända att medlemmar i ett gäng blir uteslutna, oavsett anledning så är det förenat med stora problem att lämna gängen. Författarna menar att de uteslutna medlemmarnas enda chans är att gå till polisen, där de kan få vittnesskydd. Wierup och Larsson (2007) gör gällande att sådana skyddsinsatser ofta innebär en överenskommelse mellan polisen och den drabbade. Hur uppgörelsen ser ut beror på vad polisen vill veta, men ofta går det ut på att individerna måste vittna i en domstol, där de får redogöra för precis allt de vet. Detta innebär i ett längre perspektiv att dessa personer och i vissa fall även deras anhöriga kan få byta land, med helt nya identiteter, då polisens skyddsprogram inte kan skydda individerna fullt ut. Bristerna i vittnesskyddet beror ofta på att skyddade uppgifter läcker ut, eller att medlemmarna får veta var i landet personerna befinner sig. Att människor utnyttjas av polisen för att de skall komma åt information om gängkriminalitet är inget nytt. Däremot är det nog inte så många som har vetskap om att dessa människor inte kan skyddas fullt ut när de väl väljer att byta sida, därför har problematik kring skyddsprogram på senare tid belysts av bland annat kalla fakta. I dessa program har polis och åklagare nekat till att före detta kriminella har utnyttjats i form av

pengar och nya identiteter, då dessa människors enda vilja har varit att komma bort från sitt tidigare liv. Trots att problematiken har blivit synlig, så har små förändringar gjorts, dock ej av samhället, utan av ideella organisationer som exempelvis Kris och Excon.

6.5 Resultatsammanfattning

I resultatsammanfattningen kommer det att summeras de viktigaste resultaten från de olika temana, för att i nästa moment kunna analysera och ge svar på forskningsfrågan. Efter att noga ha gått igenom de olika sektionerna i presentationen av materialet så går det att se ett mönster där samhället till viss del har utövat en häxjakt gentemot olika gängkonstellationer. De har av media framställts som det värsta samhällshotet i svensk modern tid. Wierup och Larsson menar att det finns en gängkultur i Sverige som specialiserat sig på kriminella verksamheter. Att samhället inte har kunnat komma till rätta med denna problematik har enligt författarna resulterat i att fler gäng har bildats. Även By som är journalist på Dagens Nyheter betonar att det finns en gängkultur som samhället inte riktigt vet hur de skall handskas med. Det går dock inte att jämföra den svenska gängkulturen med organiserad brottslighet som många av författarna gjort gällande. Flertalet av författarna menar att det finns en organiserad brottslighet, men Hovrätten är av en annan mening, då de inte har kunnat fastslå att det rör sig om organiserad brottslighet. Den gemensamma nämnaren för de som ingår i någon form av gäng är att de har sökt sig till gängen för att de inte har blivit accepterade av samhället. I gängen får de den gemenskap och den respekt som det etablerade samhället inte har givit dem. Att lämna ett medlemskap kan enligt författarna vara besvärligt, vilket betyder att de nästan alltid måste be polisen om hjälp för så kallat vittnesskydd. Dessa skyddsinsatser har många gånger inte fungerat, då individernas skyddade uppgifter läckt ut. När ett skyddsprogram inte fungerar så vill inte heller polismyndigheten kännas vid att de utsatta personerna ingått i olika skyddsinsatser. Detta betyder slutligen att ideella organisationer som vill ge människor en hjälpande hand ofta får ta hela bördan, trots att de inte har de ekonomiska medel som krävs.

7 Sociologisk analys och tolkning

I detta avsnitt kommer jag att analysera och tolka det empiriska materialet, med utgångspunkt av min frågeställning. *Hur förklaras att så många medlemmar stannar kvar i gängen trots hårda samhällsåtgärder?* Detta betyder också att jag i analysen kommer att gå tillbaka syftet som innebär att öka förståelsen kring de svårigheter många gängmedlemmar har att lämna kriminaliteten. För att hitta ett gemensamt mönster och ge svar på de frågor som har uppkommit, kommer jag även här att dela in avsnittet i fyra teman för att på ett kritiskt sätt tolka det empiriska materialet och de resultat som har framkommit. Detta innebär slutligen att tematiseringen utgår från litteraturen som vidare fördjupas genom de teoretiska begreppen i form av problematisering.

I 7.1 Bauman används för att analysera gängkriminalitetens framväxt i Sverige. 7.2 Organisationsteori (ur Brå) används för att analysera hur gängkriminaliteten är organiserad. 7.3 Forkbys gängsteori används för att analysera vilka normer och värderingar som styr. 7.4 Teorin om sociala band av Scheff används för att analysera medlemmarnas svårigheter att lämna på grund av starka sociala band till gängen.

7.1 Gängkriminalitetens framväxt i Sverige på makroplan

Wierup och Larsson (2007) gör gällande att gängkulturens expansion är en signal att samhället har misslyckats med att ge alla samhällsmedborgare trygghet och stabilitet. Detta betyder vidare att det finns en mängd olika faktorer som kan förklara gängkulturens expansion i det svenska samhället. För att förstå grunden till de olika faktorer som på senare tid belysts i samhället, går det att skönja en röd tråd genom historien. Bauman går i sin tolkning av begreppet underklass ganska långt tillbaka i tiden och diskuterar kring proletära. Denna samhällsklassificering som Bauman målar upp är en fingervisning av hur samhället kan komma att se ut. Enligt det empiriska materialet är det exakt vad som har hänt, nämligen att människor som inte är tillräckliga konsumenter ratas av den övriga massan och sorteras in i olika fack. När människor inte har något att förlora, utan har blivit trampade på tillräckligt länge, då går de samman mot den övriga eliten.

Bauman (1998) menar att begreppet underklass myntades av Myrdal (1963) för att visa på de risker en avindustrialisering skulle medföra. Denna avindustrialisering skulle enligt Myrdal (1963) innebära att stora delar av samhällsbefolkningen skulle hamna i permanent arbetslöshet. Denna massarbetslöshet berodde dock inte på samhällsmedborgarnas ovilja att

arbete, utan var ett resultat av samhällets bristande förmåga att garantera ett liv enligt arbetsetikens föreskrifter. Författaren poängterar att medlemmarna som ingick i den myrdalska underklassen var offer för en samhällsutestängning. I slutet av 1970-talet ändrades synen på underklass och kom att innefatta individer som var svårhanterliga, fientliga, missbrukare och ungdomsbrottslingar etcetera. Bauman (1998) menar vidare att beteckningen underklass är en del av föreställningen om ett samhälle som inte omfattar alla medborgare. Underklass framkallar bilden av en grupp individer som inte tillhör något klasssystem och som står utanför samhällssystemet. Det gemensamma med denna heterogena samhällsgrupp är att andra människor inte ser någon anledning till att de existera, utan skall bekämpas med alla medel. Författaren menar i och med det att det måste anses kriminellt att vara fattig, vilket också speglar många länders socialpolitik. Detta kan i ett vidare perspektiv också innebära att denna samhällsgruppering som har pekats ut som parasiter och står längst ner i samhällshierarkin också lever upp till dess förväntningar. Författaren poängterar att kontentan av det hela kan resultera i ett samhälle med ökad kriminalitet och gängkultur som ett svar på samhällets klassificering av medborgarna. Bauman (1998) gör gällande att dessa människor är maktlösa individer i ett samhälle, där storskaliga medieföretag är de aktörer som först och främst producerar och reproducerar diskurser, vilket betyder att underklassen inte har något att "sätta emot" den bild som tecknas av dem; den diskurs i vilken vokabulären, syntaxen och retoriken skapar och upprätthåller en bild av underklassen som farlig. Bauman (1998) menar alltså att detta synsätt som människor från underklassen anammat kan vara en av faktorerna till att det övriga samhället har tagit avstånd från denna samhällsklass.

I Baumans argument kring relationen underklass kopplat till det empiriska materialet är likheten tydlig, då den visar att olika gäng på senare tid vunnit mer mark i det svenska samhället. I ett vidare perspektiv går det också att göra vissa likheter mellan dagens samhälle och det tidigare samhällsskick som Myrdal (1963) belyste nämligen att en avindustrialisering resulterar i stor arbetslöshet. Bauman (1998) för också fram en viktig aspekt i detta sammanhang, nämligen att de som ingick i den myrdalska underklassen var offer för en samhällsutestängning, vilket även speglar dagens gängkultur. I denna nya samhällsklass som fått beteckningen gängkultur, betyder det att individerna står helt utanför samhällssystemet. Att samhället medvetet stänger ute vissa individer är att skapa problem som inte finns, vilket i förlängningen kan medföra att de som inte får ta del av samhällsgemenskapen inte själva vill förknippas med det etablerade samhället. En av konsekvenserna som ett samhälle kan ställas inför, då de sorterar in människor i olika klassificeringar och sedan rangordnar dem är att de

som känner sig utanför bildar små subkulturer, där deras egna lagar gäller. Att vissa samhällsmedborgare blir åsidosatta på grund av att de inte är tillräckliga konsumenter är inget nytt. Däremot så är samhället inte van vid att människor som stängs ute från samhällets gemenskap, blir så pass starka och vinner så mycket mark i samhället som den utpekade gängkulturen har gjort. Detta innebär således att många gängmedlemmar har stora svårigheter att bryta sin kriminella bana, då de inte omfattas av de skyddsåtgärder som vanliga medborgare kan ta del av.

7.2 Gängkriminaliteten och dess organisation

I denna del är det organisationsteorin (ur Brå) som skall analyseras med hjälp av empirin från resultatdelen. Brå (1999) för fram att den gängkultur som på senare tid fått ett allt starkare fäste i samhället, ofta förknippas med våldsamma handlingar. Att de gäng som varit föremål för kartläggning i det svenska samhället fått benämningen gängkultur, betyder att det har uppstått ännu en klassificering i samhället. Enligt Brå och deras organisationsteori är denna nya gruppering som tidigare tillhörde underklassen bättre organiserade och mäktigare. Kanske är det just deras organisering som har fått samhället att reagera hårdare på olika gäng. Brå (1999) menar att många som ingår i den så kallade gängkulturen använder sig av konservativa drag och kriminella handlingar. Detta innebär vidare att många myndigheter tolkar människor som umgås i grupper som avvikare, där status och makt är det som förenar dessa grupper. I den kartläggning som gjorts kring gäng inte minst Mc-gäng, så menar Brå (1999) att deras organisationer är välorganiserade med en tydlig hierarki. I många myndigheters ögon framstår de flesta gäng som att de är organiserade med syfte att begå brott. Detta är dock en överdrift, men att de inte vill ha insyn från obehöriga är ganska förståeligt med tanke på den negativa bild som målats upp. I media har vi matats med att Mc-gäng köps ut av kommuner, för att de inte skall kunna avskärma sig med klubbhus och egna marker. Den gängkonstellation som har fått utgöra den nya samhällsklassen gängkultur och förknippas med gängkriminalitet har fått dessa individer att sluta sina led. Brå (1999) poängterar att många av Mc-gängens klubbhus byggts för att skydda organisationerna från myndigheternas försök att stoppa illegala aktiviteter. Att den gängkriminalitet som finns i det svenska samhället distansera sig med taggtråd och kamera kan enligt samhällets företrädare bara betyda att det pågår illegala aktiviteter. Brå (1999) betonar att gängens verksamheter kring struktur och hierarki ger ett intryck åt att vara toppstyrd. Detta betyder enligt Brå att deras toppstyrda verksamheter speglar en pågående organiserad brottslighet. Brå (1999) gör gällande att det inom de bäst organiserade sfärerna i Europa finns en hierarki med en internationell president, tre nationella

presidenter och slutligen klubbpresidenter. Brå (1999) för fram att hierarkin bygger på att skydda toppskicket individer. Denna organisering skall enligt Brå (1999) ge skydd åt de högst ansvariga. Att olika gäng organisera sig på detta är en relativt ny företeelse som samhället har fått uppleva. Brå (1999) poängterar slutligen att många av dagens gängkonstellationer utvecklat en organisering som är stark och väl sammanhållen. I de rapporter som myndigheter och lagstiftare framställt råder det ingen tvekan om att samhället har ett nytt svårt fenomen att brottas med. Det som dock lämna frågetecken är att rapporterna är vinklade åt ett och samma håll, nämligen så som samhället själva vill att organisationerna skall uppfattas.

Organisationsteorin (ur Brå) ligger i linje med det empiriska materialet från resultatdelen det vill säga att Mc-gäng oftast vill visa en bra sida utåt och att de är bra organiserade. Brå poängterar att Mc-gäng lägger stora resurser på sina strategier, vilket betyder att de har en egen underrättelseverksamhet. Jag tror precis som Brå att det har varit nödvändigt för de större Mc-gängen att ha en underrättelseverksamhet, så att utomstående inte kan infiltrera gängen. I det empiriska materialet gör Wierup och Larsson gällande att Mc-gängens långa sammanhållning kräver att de gemensamt är starka med tydliga mål. Det är något som också Brå med sin organisationsteori slår fast. Att många gäng har en stark organisation är något som krävs i det moderna samhället för att de överhuvudtaget skall överleva. I resultatdelen har det även framkommit att många som tillhör olika gäng ägnar sig åt kriminalitet, vilket också Brå med sin organisationsteori lyfter fram. I resultatet kopplat till organisationsteorin skiljer sig synsättet åt när det handlar om Mc-gäng, vilket betyder att många medlemmar i Mc-gängen har vanliga familjeliv med bra social status. Om det stämmer så kan Mc-gäng inte syssla med grov kriminell verksamhet. Det skulle vara alltför riskabelt, då de vill framstå som sofistikerade Mc-entusiaster. Den gemensamma nämnaren som tycks ha förenat medlemmarna är att de inte har fått tillgång till samhällsgemenskapen, vilket i förlängningen kan ha bidragit till att de ses som avvikare. Detta betyder vidare att det finns vissa tendenser som pekar på att samhället hyser viss rädsla för medborgare som är starka och har en bra organisation. Denna rädsla kan i ett vidare perspektiv ha bidragit till den häxjakt samhället utövar gentemot okända grupperingar.

7.3 Normer och värderingar i gängen

Wierup och Larsson (2007) betonar att många Mc-gäng använder sig av normer och värderingar som skiljer sig från det övriga samhället och bygger på att verka hotfulla med

egna lagar som av det etablerade samhället kan uppfattas som skrämmande. För att ett gäng skall kunna överleva och inte slås ut behövs det ett starkt medlemskap, därför är det inte konstigt att de ibland använder sig av hårda konservativa drag för att medlemmarna skall stanna kvar. Företrädarna för Mc-gäng har försökt att ge en helt annan bild av sina organisationer, där de framställt sig som sofistikerade individer som ägnar sig åt motorcyklar, festar och träffas som kompisgäng. Om vissa individer känner sig orättvist behandlade och känner att de inte har något att förlora, då är det inte konstigt att de bildar grupper som de sedan stannar kvar i oavsett vad samhället vidtar för åtgärder. Att deras rykte ser ut som det gör kan man till viss del beskylla samhället för, då media genom åren presenterat Mc-gäng som kriminella grupperingar som tagit över stora delar av samhället. Författarna menar att en medlem som ingår i Mc-gäng förväntas bidra med lojalitet, tystnadsplikt och ibland också pengar, då det ofta är förenat med medlemsavgifter att ingå i dessa gäng.

I Forkbys gängsteorier kopplat till det empiriska materialet finns en överrensstämmande liket, det vill säga att många av de som representerar gängkulturen inte vill tillhöra den stora massan. Forkby (2008) menar att gängens normer och värderingar är det som håller samman gruppen. Författaren poängterar att det bara är en liten del av gängen som står för kriminalitet, därför betraktar Forkby gängen som social grupp. Wierup och Larsson gör gällande att det inte är medlemmarnas utbildningar, familjeband eller deras ekonomi som gemenskapen bygger på, utan att det är deras kriminella normer och värderingar som utgör grunden. Att gängens normer och värderingar är inriktad på pålitlighet och hängivenhet till gänget är inte så konstigt, då samhället alltid har ratat dem. Den stora skiljelinjen mellan resultatdelen och Forkbys gängsteorier är enligt Wierup och Larsson att gängens gemensamma nämnare är kopplat till grova kriminella handlingar, vilket Forkby vänder sig emot. I resultatdelen går det att skönja visst gängförakt av media, vilket gängsteorierna också slår fast. Detta synsätt från samhället kan ha påverkat att dessa grupper har slutit sig ännu mer än det var tänkt från början. Att den svenska gängkulturen är misstänksam mot utomstående visar bara på att samhällets normer och värderingar inte var menad för alla, då denna gruppering blev satt i samhällets längsta hierarki. Detta nutida samhällsfenomen kan bidragit till att dagens gängkonstellationer är mycket starkare och mer lojala än underklassen var för bara några decennier sedan. Jag tror att media många gånger är för snabba med att döma ut och sätta stämpel på olika gäng, vilket kan bidra till att de för eller senare börjar leva upp till de normer och värderingar som de förväntas stå för. Att många Mc-gäng har bildats tror jag beror på att dessa individer har tröttnat på utanförskap och avsaknad av sociala relationer. Att det ibland

används vissa konservativa drag i gängen står helt klart. Dessa konservativa drag från olika gäng kan vara ett sätt att kunna kontrollera och stävja sina medlemmar.

7.4 Medlemmarnas svårigheter att lämna gängen

Att ingå i en gängverksamhet har både fördelar och nackdelar, vilket alla inte tänker på när de ansöker om ett medlemskap. Wierup och Larsson (2007) gör gällande att många ungdomar upplever att de inte tillhör samhället på grund av att samhället stänger ute dessa individer från arbetsmarknaden etcetera. Detta kan i ett längre perspektiv resultera i att somliga söker medlemskap i något gäng där pengar, respekt, identitet, och status är vad som erbjuds. Denna gemenskap som det trots allt innebär att ingå i en gängverksamhet skapar lojalitet gentemot organisationen som är mycket svår att bryta. Ett medlemskap i en gängverksamhet fortsätter ofta hela livet eller till medlemmen blir utesluten, vilket är förenat med stora problem, där både familj och anhöriga kan få betala ett dyrt pris. Wierup och Larsson (2007) har genom åren träffat en hel del gängmedlemmar som har hoppat av och bytt sida. Författarna menar att avhoppade gängmedlemmar måste få stöd från andra kriminella, med att bryta den starka gemenskap som ofta råder i en kriminell gruppering. Många av dem som tar steget fullt ut och väljer ett medlemskap vet vad de har, men inte vad de får om de lämnar gänget. Wierup och Larsson (2007) poängterar att det viktigaste när det gäller att lämna ett gäng är att vederbörande kan hitta en lika stark gemenskapskänsla, utanför gänget som i. Denna problematik blir särskilt tydlig om man lyssnar på de behandlingshem som specialiserat sig på gängmedlemmar. Enligt författarna arbetar dessa hem med att skapa en positiv gemenskap som alternativ till det kriminella livet, vilket har visat sig vara mycket svårt. En terapeut som arbetar på det hem författarna besökt säger följande: De som ingår i gäng har redan hittat den gemenskap som de vill vidareutveckla, därför är det inte säkert att den gemenskap som vi erbjuder är lika stark, i alla fall inte till en början. Wierup och Larsson (2010) fortsätter belysa de konservativa dragen som gängen använder för att skrämja sina medlemmar. Polismyndigheten i de större städerna arbetar ofta med informatörer för att kunna få gängmedlemmar åtalade. Dessa källor som hjälper polisen är ofta högt uppsatta avhoppade gängmedlemmar, som polisen utnyttjar för att kunna stävja gängverksamheten. Författarna menar att polisen på sätt och vis är delaktig i att dessa människors liv blir förstörda. I sin kartläggning kring gängkulturen har Wierup och Larsson (2010) upptäckt att informatörer ofta blir tvingade att vittna mot sina tidigare vänner. Detta innebär vidare att de utsatta individerna och deras anhöriga måste lämna landet för att vara någorlunda skyddade. Wierup och Larsson (2010) menar att bevismaterial som polisen använder sig av mycket väl kan vara påhittade.

Vissa lobbyister opponera sig mot polisens arbetsmetoder, en av dem är Schjerva som menar att polisen slösar skattepengar i sitt sökande efter gängkriminalitet som inte finns. Författarna för fram att Mc-gängens konservativa drag härstammar från USA, där de först uppstod och ses som nödvändiga för fortsatt existens.

Scheff (1990) menar med sin teori att det grundläggande kring sociala band är att människor får en trygg uppväxt redan från barnsben. Teorin kring sociala band lägger mycket av tyngden vid att både enskilda människor, men också att hela samhället avspeglar sig på de sociala banden. Detta innebär vidare att goda sociala band till sin omgivning bygger en bra samhällsgrund, där attityder och värderingar är gemensamma. De som av olika anledningar inte fått med sig bra sociala band från hemmet tenderar att söka sig till grupper som avviker från samhällsnormen. Även empirin visar att de som saknar goda sociala band till samhället ofta söker sig till grupper där de kan skapa bra sociala band som till exempel i något gäng. Scheff (1990) menar att det inte är konstigt att gängmedlemmar stannar kvar i gängen, då de ofta skapar starka sociala band till organisationen. Dessa starka sociala band kan vara svårt för en gängmedlem att bryta om de exempelvis vill lämna gänget. Wierup och Larsson (2007) menar att orsaken till varför en individ vill bryta ett medlemskap och lämna dessa grupperingar kan se ut på olika sätt. Några skaffar familjer eller tycker att det inte är värt att sätta sina liv på spel varje dag. Andra tvingas kanske att gå till polisen, där de många gånger blir lovade skydd och nya identiteter om de vittnar mot sina gängmedlemmar. Att rättsväsendet lovar utsatta individer saker som de i slutändan inte kan hålla är högst anmärkningsvärt. Hur det egentligen ser ut i verkligheten kan vara svårt att fastställa då det empiriska materialet kopplat till teorin skiljer sig åt. I empirin som i stort bygger på Wierup och Larsson är inte helt objektivt, då de endast redogjort för vad polis, åklagare och brottsoffer förmedlat. Scheff däremot har ett mer vidgat perspektiv, vilket betyder att han inte låst sig vid ensidiga synsätt.

8 Slutsats och reflektion

I det sista kapitlet är min ambition att avsluta denna studie med en slutsats och reflektion som ger svar på min frågeställning: *Hur förklaras att så många medlemmar stannar kvar i gängen trots hårda samhällsåtgärder?*

För att studera och skaffa mig kunskap i gängkulturens värld har jag använt mig av fyra teorier i min analys av empirin: Forkby: Gängsteori, Brottsförebyggande rådet: Organisationsteori, Bauman och Scheff: Underklass och sociala band. I min analys av resultatsammanfattningen har det framkommit att gängkulturen vunnit mer mark i samhället och att det är en signal att samhället har misslyckats med att ge alla samhällsmedborgare trygghet och stabilitet. Det har även visat sig att individerna som inte är tillräckliga konsumenter ratas av den övriga massan och sorteras in i olika fack. Att Mc-gäng har en bra organisation är också något som går att fastslå, däremot går det inte att säga att den svenska gängkulturen ägnar sig åt grov organiserad brottslighet. Detta betyder vidare att media har fört en häxjakt på Hells Angels och Bandidos, vilket kan vara ett resultat av att vissa människor anser att olika gängkonstellationer ägnar sig åt grov organiserad brottslighet. Att vissa gäng använder sig av konservativa drag för att bevara medlemsantalet i gängen är framträdande drag i empirin. Detta skulle dock kunnat förhindras om samhället såg till att dessa individer på ett tidigt stadium hade goda sociala band till sin omgivning.

I mitt sökande av kunskap när det handlar om den svenska gängkulturen innebär det att jag har fått svar på min huvudfråga: *Hur förklaras att så många medlemmar stannar kvar i gängen, trots de massiva samhällsåtgärder som på senare tid riktats mot gängmedlemmar?* Svaret är att det inte finns något alternativ för dem som vill lämna gängen. Det finns i och för sig organisationer som på frivillig basis vill stötta dessa individer, men de är alldeles för få och de kan inte heller erbjuda samma gemenskap och status som gängen. En annan bidragande orsak som har kommit fram när det handlar om att stanna kvar i gängen är att de som valt att gå till polisen har i slutändan blivit svikna, då polismyndigheten inte tar sitt ansvar fullt ut. Därför är det inte så konstigt att dessa människor som i hela sitt liv har levt med tillitsbrist ändå väljer att stanna kvar i gängen, då berörda myndigheter lovar dem skydd och ett bra liv för att i slutändan svika dem. En annan orsak som gör det svårt för dessa individer att lämna gängen, är att konsumtionssamhället försvårar detta genom att de sociala banden är beroende av att vara tillräcklig konsument, vilket gör det svårt med den sociala integrationen för många gängmedlemmar. ”De sociala banden är normativa, och tvingande i

gängen, men ger samtidigt en slags stolthet och tillhörighet i gänggemenskapen, som står i kontrast till den förlust av status och stolthet som ett utträde kan innebära och den hårdare inordning och konfrontation med ett klassamhälle som klassificerar ex-medlemmen som underklass och/eller kriminell” etcetera. Detta innebär slutligen att jag anser att studiens syfte är uppfyllt, då det var att belysa gängkulturen i Sverige, men också att skapa en djupare förståelse kring de normer och värderingar som råder i en bikerkultur. Eftersom jag har varit tvungen att begränsa mig till de två största Mc-gängen Hells Angels och Bandidos så tycker jag att det i framtiden borde göras en större studier, där alla gängen granskas för att se om resultatet blir detsamma.

Käll- och referenslista

- Bauman, Z. (1998). *Arbete, konsumtion och den nya fattigdomen*. Delar av mitt tidigare arbete. Göteborg: Bokförlaget Daidalos AB.
- Bauman, Z. (2008). *Konsumtionsliv*. Göteborg: Bokförlaget Daidalos AB.
- Boolsen, M., W. (2007). *Kvalitativa analyser. Forskningsprocess, Människa, samhälle*. Malmö: Intergraf AB.
- Brante, T, Andersson, H & Korsnes, O. (2001). *Sociologiskt Lexikon*. 3:e uppl. Stockholm: Natur och Kultur.
- Bryman, A. (2001). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Malmö: Liber AB.
- Estrada, F & Flyghed, J. (2007). *Den svenska ungdomsbrottsligheten*. Lund: Studentlitteratur.
- Johannessen, A & Tufte, P A. (2003). *Introduktion till samhällsvetenskaplig metod*. Malmö: Liber AB.
- May, T. (2001). *Samhällsvetenskaplig forskning*. Lund: Studentlitteratur.
- Scheff, T J. (1990). *Microsociology. Discourse, Emotion, and Social Structure*. Chicago: The University of Chicago.
- Thurén, T. (2006). *Vetenskapsteori för nybörjare*. Malmö: Liber AB.
- Wallén, G. (1996). *Vetenskapsteori och forskningsmetodik*. Andra uppl. Lund: Studentlitteratur
- Wierup, L & Larsson, M. (2007). *Svensk Maffia. En kartläggning av de kriminella gängen*. Stockholm: Norstedts AB.
- Wierup, L & Larsson, M. (2010). *Svensk Maffia. Fortsättningen*. Stockholm: Reporto förlag AB.

Elektroniska källor

- Augustyn, M B, Krohn, M D & Thornberry, T P. (2014). *Gang Membership and Pathways to Maladaptive Parenting*. *JOURNAL OF RESEARCH ON ADOLESCENCE*, 24(2), 252-267.
- BRÅ (1999). *MC-BROTT. BRÅ-rapport 1999:6*. www.brottförebygganderadet.se. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.
- BRÅ. (2010). *Centrum för kunskap om brott och åtgärder mot brott*. www.bra.se. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.
- BRÅ. (2013). *Organiserad brottslighet*. <http://www.bra.se/bra/brott--statistik/organiserad-brottslighet>. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.

- By, U. (2013). *Så mycket kostar gatuvåldet*. <http://www.dn.se/sthlm/sa-mycket-kostar-gatuvaldet/>. Stockholm: Dagens Nyheter.
- Forkby, T. (2008). *Gängrelaterat ungdomsarbete. En utvärdering av Ung och Trygg i Göteborg*. <http://gbgreg.kommunalforbund.se>. (FoU Rapport, 1: 2008). Göteborg: FoU i Väst/Gr.
- Föllesdal, D., Wallöe, L & Elster, J. (2001). *Argumentationsteori, språk och vetenskapsteori*. <http://people.dsv.su.se/~hk/vetenskapsteori/f4b.htm>. Stockholm: Bokförlaget Thales.
- Grundvall, S. (2005). *Vagabond MC – Gemenskap, manlighet och marginalitet. En studie av en västsvensk bikerklubb*. <http://hdl.handle.net/2077/10309>. Göteborgs universitet: Handelshögskolan.
- Holgersson, S & Granér, R. (2012). *Att bekämpa kriminella gäng- utvärdering av SIG-projektet*. Kalmar Växjö: Linnéuniversitetet.
- Höjer, H. (2015). *Därför ökar de kriminella gängens makt/Forskning & Framsteg*. <http://fof.se/tidningen/2015/5/artikel/darfor-okar-de-kriminella-gangens-makt>. Göteborg: Sahlgrenska akademien, Göteborgs universitet.
- Jonsson, M., Larsson, M & Sjödin, P. (2008). *Svenskt polisarbete mot 1 % -gängen*. Rapport nr. 526. Umeå universitet: Polisutbildningen.
- Karlsson, S. (2013). *Attacken mot Svineri MC*. <http://www.ostran.se/NYHETER/Kalmar/11-av-15-frias-foer-attaken-mot-Svineri-MC>. Kalmar: Östra Småland.
- Knutson, T. (2008). *Advokaten. Hoten mot rättsväsendet allt värre*. <http://www.advokatsamfundet.se/Advokaten/Tidningsnummer/2008/Nr-1-2008-Argang-74/hoten-mot-rattsvasendet-allt-varre/>. Stockholm: Advokatsamfundet.
- Lindström, P. & Thorsell, D. (2010). *Kriminella grupperingar – motverkar rekryteringar och underlätta avhopp. Statens offentliga utredning (SOU:15)*. Pdf-fil. <http://www.regeringen.se/sb/d/12634/a/141236>. Stockholm: Elanders AB.
- Pettersson, T. (2009). *Återfall i brott bland ungdomar dömda till fängelse respektive slutna Ungdomsvård*. Pdf-fil. www.stat-inst.se. Rapport 2/10. Stockholm: Statens institutionsstyrelse.
- Stattin, H. (2001). *Öppna, inte övervakade, barn löper mindre risk att bli kriminella*. <http://www.lakartidningen.se/OldpdfFiles/2001/23117.pdf>. Örebro: Örebro universitet.
- Wiman, E., Hansson, K & Kerpner, J. (2012). *Aftonbladet*. Stockholm: Danderyd.

Håkan Karlsson

Besöksadress: Kristian IV:s väg 3
Postadress: Box 823, 301 18 Halmstad
Telefon: 035-16 71 00
E-mail: registrator@hh.se
www.hh.se